

ARAŞTIRMA MAKALESİ / RESEARCH ARTICLE

SEÇİM KAMPANYALARINA BEYANNAMELER BAĞLAMINDA BİR BAKIŞ: 31 MART 2019 YEREL SEÇİMLERİ ÖRNEĞİNDE KARŞILAŞTIRMALI BİR İNCELEME

AN OUTLOOK ON ELECTION CAMPAIGNS IN THE CONTEXT OF DECLARATIONS: A COMPARATIVE ANALYSIS ON THE LOCAL ELECTIONS OF MARCH 31, 2019

Prof. Dr. Ümit ARKLAN¹

Fadimana TANACI²

ÖZ

Seçim dönemlerinde siyasi partiler ve adaylar yoğun olarak çeşitli siyasal kampanyalar yürütmektedir. Odak noktayı ulaşılmak istenen hedef kitlenin oluşturduğu bu kampanyalar belirli aşamalardan geçerek hazırlanmakta ve amaca hizmet edebilecek farklı enstrümanlardan yararlanmaktadır. Söz konusu enstrümanlardan biri olan seçim beyannameleri; kampanya süreçlerinde seçmeni bilgilendirme, ikna etme, parti ve adayı tanıtmaya, vaatler hakkında farkındalık oluşturma gibi çeşitli roller üstlenmektedir. Bu nedenle, partilere ve seçim dönemlerine göre yayınlanan beyannamelerin özellikleri farklılık göstermekte, hatta kimi zaman partiler herhangi bir beyanname yayınlamamayı tercih etmektedir. Tüm bunlardan hareketle, seçim kampanyalarına beyannameler özelinde odaklanan çalışmada, nitel içerik analizi kullanılmakta, beyannamelerin içeriksel ve şekilsel özelliklerine göre analiz edilmesi ve partilerin vaatlerinin karşılaştırılması amaçlanmaktadır. Örneklem olarak da 31 Mart 2019 yerel seçimlerinde en yüksek oy oranına sahip ve beyanname yayınlamış olan Adalet ve Kalkınma Partisi, Cumhuriyet Halk Partisi, Halkların Demokratik Partisi, İYİ Parti ve Saadet Partisi yer almaktadır. Yapılan değerlendirmeler neticesinde; beyannamelerin şekilsel ve içeriksel özelliklerinde net bir ayırım olduğu saptanmıştır. Kullanılan söylem, fotoğraf, seçmene hitap şekli bunu açıkça ortaya çıkarmıştır. Partilerin belediyeçilik anlayışı noktasında ve sundukları vaatler konusunda ise bir benzerlik söz konusudur. Partiler her ne kadar ideolojik olarak ayrıysa da; yerel yönetim konusunda aralarında önemli fark olmadığı; sunulan vaatlerde ortak kavramlara yer verildiği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Seçim Kampanyaları, Seçim Beyannameleri, 31 Mart 2019 Yerel Seçimleri, Yerel Seçim Vaatleri.

JEL Sınıflandırma Kodları: D83, H75, L82.

ABSTRACT

During election periods, political parties and candidates intensively conduct a variety of political campaigns. These campaigns, where the focus is on the target audience, are prepared through certain stages and use different instruments that may serve the purpose. Election declarations, one of the instruments in question, play various roles in campaign processes such as informing and persuading the voters, introducing the party and the candidate

¹ Süleyman Demirel Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü, umitarklan@sdu.edu.tr

² Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Anabilim Dalı, Doktora Öğrencisi, fadtnc@gmail.com

to the voters, and raising voters' awareness regarding election promises. For this reason, the characteristics of the declarations issued differ from one another depending on the political party and the election period, and even in some cases parties prefer not to issue any declarations. From this point of view, with the study focusing on election campaigns in terms of declarations, it is intended to analyze the declarations according to their content and shape and to compare the election promises of political parties by using qualitative content analysis. The sample used in the study is composed of Justice and Development Party, Republican People's Party, Peoples' Democratic Party, Good Party and Felicity Party which have issued a declaration and had the highest proportion of votes in the March 31, 2019 local elections. As a result of the survey, it is determined that there is a clear distinction between the formal and contextual characteristics of the declarations. The rhetoric used, the photograph, and the manner the electorates are addressed clearly reveal this distinction. There is a similarity between the approaches to municipalism and the election promises of the political parties. Although the parties are ideologically divided, it is observed that there is no significant difference between the parties on the issues of local governance and that common concepts are included in the promises made.

Keywords: Election Campaigns, Election Declarations, Local Elections of 31 March 2019, Local Election Promises.

JEL Classification Codes: D83, H75, L82.

1. GİRİŞ

Demokrasiler için yegâne emniyet subaplarından biri olarak nitelendirilen seçimler (Arklan, 2016: 112), demokratik toplumlarda gelecek umudu ve fırsatı olarak görülmekte, bu kapsamda da, seçim öncesi dönemlerde birey ve gruplarda beklentiler yükselmektedir. Geleceğe ilişkin beklentilerin somut hale bürünmesinde ilk akla gelen araçlar ise siyasi partiler ve bu partilerin yapmayı taahhüt ettiklerini gösteren yazılı, sözlü, görsel belgeler ve söylemler olmaktadır. Seçmenin umut ve beklentilerine yanıt verme amacıyla çeşitli vaatler ve projeler ileri süren (Polat, Akkaya ve Binici, 2015: 296-297) siyasi parti ve adaylar, siyasal rekabetin gözler önüne serildiği seçim zamanlarında; seçmene kendini anlatma gayretine ve ikna etmeye yönelik çalışmalara yön vermek üzere (Arklan, 2016: 112) yoğun olarak kampanyalar yürüterek; seçmeni etkilemeyi, ikna etmeyi ve sonucunda da oy kazanmayı hedeflemektedir. Seçim kampanyaları planlanırken adayların tek amacı seçilmek olmayabilmekte; kendisinin veya partisinin düşünce ve görüşlerini seçmene iletme, seçim kazanılamasa bile iyi bir oranda oy toplayıp gücünü kanıtlama ya da yarıştığı adaylarla pazarlık yapabilecek duruma gelme amaçları da söz konusu olmaktadır (Topuz, 1991: 179).

Gündemle uyuşan ve bilgi akışı noktasında birbiriyle örtüşür nitelik taşıyan mesajlar içermesini sağlamak üzere (Devran, 2004: 2) belirli aşamalardan geçerek hazırlanan kampanyalarda farklı mecralar tercih edilmektedir. Birbirini bütünlenecek şekilde kullanılan mecralardan birisi de seçim beyannameleri olarak karşımıza çıkmaktadır. Seçim kampanyalarının önemli bileşenlerinden olan seçim beyannameleri, parti ve adayın tanıtımında rol oynamanın yanı sıra; iktidar olma konusu göz önünde bulundurularak geleceğe yönelik çeşitli vaatler içermektedir. Söz konusu vaatler sunulurken, seçim dönemindeki genel atmosfer, toplumsal olaylar dikkate alınmakta, partilere ve seçim dönemlerine göre yayınlanan beyannamelerin özellikleri değişmektedir. Hatta kimi zaman partiler herhangi bir beyanname yayınlamamayı dahi tercih edebilmektedir. Beyannameler, partiye özgü nitelik taşıdığından içeriksel ve şekilsel olarak birtakım farklar içermekte, ortak noktayı ise partilerin ve adayların iktidar olma ihtimallerini göz önünde bulundurarak seçmene seslenmeleri oluşturmaktadır.

Beyannameler arasında bulunan farklılardan yola çıkılarak hazırlanan bu çalışmada, 31 Mart 2019 yerel seçim beyannamelerini içeriksel ve şekilsel özelliklerine göre analiz etme ve partilerin vaatlerini karşılaştırma amaçlanmaktadır. İki ana bölümden meydana gelen çalışmanın ilk bölümünü oluşturan literatür taramasında seçim kampanyalarına ve seçim beyannamelerine ilişkin kavramsal çerçeve ve konu ile ilgili daha önce yapılan çalışmalar ortaya konulmaktadır. Nitel içerik analiziyle sağlanan verilerin ele alındığı ikinci bölümde Adalet ve Kalkınma Partisi (AK Parti), Cumhuriyet Halk Partisi (CHP), Halkların Demokratik Partisi (HDP), İYİ Parti ve Saadet Partisi (SP) seçim beyannameleri şekilsel ve içeriksel özellikleri ve seçim vaatleri bağlamında analiz edilmekte, elde edilen veriler karşılaştırmalı olarak tartışılmaktadır. Beyannamelerin şekilsel ve içeriksel özelliklerine ilişkin analizlerin yapıldığı kategori; beyannamenin genel özellikleri, kapak sayfası, sunuş bölümü ve partinin belediyeçilik anlayışı olmak üzere 4 alt kategoriden meydana gelmektedir. Partilerin seçim vaatlerine

dair analizlerin gerçekleştirildiği kategori; altyapı / ulaşım, çevre, sosyal belediyeçilik, ekonomi / kalkınma ve katılımcı belediyeçilik başlıkları altında irdelenmektedir.

2. LİTERATÜR TARAMASI

İlgili başlık altında, siyasal iletişim aracı olarak seçim kampanyalarına ve bu kampanyalarda beyannamelerin kullanımına ilişkin kavramsal çerçeve ortaya konulmakta, ardından da konuyla ilgili çalışmalara değinilerek yapılan çalışmalarda elde edilen sonuçlara dair bilgiler verilmektedir.

2.1. Kavramsal Çerçeve

Kitle toplumlarının oluşması ve kitle iletişim araçlarının gelişip, yaygınlık kazanmasıyla birlikte kapsamlı bir uygulama alanı olarak karşımıza çıkan siyasal iletişim (Çankaya, 2015: 42), çeşitli olgu ve olayları bünyesinde barındıran, farklı açılardan incelenen, seçim dönemlerinde yoğun olarak ön plana çıkmakla birlikte ilgili dönemlerle sınırlanmayacak bir kavramdır. Hal böyle olunca, ‘siyaset bilimciler, iletişim bilimciler, siyasetçiler, devlet adamları, gazeteciler, reklamcılar siyasal iletişimi kendileri açısından tanımlamakta, bu durum beraberinde kavramın zor tanımlanmasını getirmektedir’ (Tokgöz, 2014: 76). Bu zorluğa rağmen kapsayıcı bir tanım vermek gerekirse, siyasal iletişimi; siyasal aktörlerin belirli ideolojik amaçlarını, belirli gruplara, kitlelere, ülkelere ya da bloklara benimsetmek ve gerekmesi halinde eyleme geçirmek üzere birtakım iletişim tür ve tekniklerini kullanması şeklinde ifade etmek mümkündür (Aziz, 2007: 3-4).

Politikacılar, haber medyası ve halk arasında bilgilerin iletilmesine ilişkin etkileşimli bir süreç olan siyasal iletişimde; bilgi, politikacılardan seçmenlere ve seçmenlerden politikacılara olmak üzere iki şekilde iletilmektedir (Norris, 2004a: 1). Söz konusu süreçte seçmenle kurulan etkileşimlerde; halkla ilişkiler, reklam ya da propagandadan yararlanılmaktadır. Sıralanan araçların her birinde farklı iletişim türleri kullanılmakta, buna bağlı olarak yöntem ve teknikler de değişmektedir (Damlapınar ve Balcı, 2014: 71-72). Hangi yöntem ve teknik kullanılırsa kullanılsın, medya bahsi geçen süreçte temel iletişim mecralarından biri olarak işlev görmektedir. Medya, bültenler veya kampanya tanıtım materyalleri yoluyla belirli küçük grupları hedef almakta, internetteki iletişimin kitleleşmesi göz önüne alındığında kamusal alanın temsili için büyük önem kazanmaktadır. Adalet, doğruluk, çoğulculuk, gündem belirleme, bütünlük, ideolojik eğilimler, hitap biçimleri vb. siyasal iletişim için medya çıktısı olarak kabul edilmektedir (Dahlgren, 2005: 149). Bununla birlikte siyasal iletişim süreçlerinde üç alt kategori görülmektedir. Bunları; “üretim, uygulama ve etkiler” şeklinde sıralamak mümkündür (Norris, 2004a: 1). Söz konusu alt kategoriler incelendiğinde siyasal iletişimde kullanılacak materyaller ilk olarak bir üretim sürecinden geçmekte, uygulama ve etkiler noktasında, başarılı bir sonuç elde etmek isteyen siyasi partiler uygulama aşamasında iletilmek istenen mesajı, uygun zaman ve yerde sunmaya dikkat etmektedir.

Siyasal iletişim sürecinde seçmene iletilmek istenen mesajlar ve bu bağlamda gerçekleştirilen tüm etkinlikler yürütülen kampanyalar dâhilinde vücut bulmaktadır. Siyasal kampanyaları, hedefleri tanımlanmış ve söz konusu tanımlanan hedeflere ulaşma amacıyla hangi araçların kullanılacağı belirlenmiş, belirli bir zaman dilimi içindeki süreç yönetimi olarak tanımlamak mümkündür (Yaşın, 2006: 645). İlgili kampanyalar; partilerin sahip oldukları ideolojilerini, programlarını ya da adaylarını seçmene tanıtmak, bilgi vermek için yürütülmekte (Tan, 2002: 101); parlamentoyu oluşturacak milletvekillerini ya da yerel yöneticileri seçmene tanıtmak amacıyla taşıyan bir ikna edici iletişim yöntemi olarak işlev görmektedir (Balcı, 2003: 146). Seçmenlerin gösterdiği oy verme davranışında belirli bir parti ya da aday lehine değişim göstermeyi sağlayacak planlı strateji ve taktiklerden oluşan bu süreçte, seçmenin oyunu kazanma adına siyasi parti ya da adaylar; neden kendilerine oy vermeleri gerektiği ve diğer parti ya da adayların neden desteklenmemesi gerektiği konusunda seçmeni ikna etmeye çalışmaktadır (Balcı, 2006: 1). Burada seçim kampanyalarının iki temel hedefi ortaya çıkmaktadır. İlki partiye bağlı olanlar arasında destek sağlamak, ikincisi ise daha önce diğer partilere destek veren, çekimser olan ya da oy kullanmayanların desteğini almaktır (Johnston and Pattie, 1997: 169). Bahsi geçen hedeflere ulaşabilmek için sistemli ve bilinçli bir şekilde iletişimsel faaliyetleri yürütebilecek şekilde seçim kampanyaları dönemin koşulları doğrultusunda organize edilmektedir.

Seçimi kazanmak ve iktidara gelmek amacıyla (Zeybek, 2016: 39) siyasi partilerin belli bir dönem kendi içlerinde organize ettiği seçim kampanyaları, gelişen iletişim teknolojileri ile birlikte değişime uğramış; profesyonel bir çalışma gerektiren önemli siyasal iletişim çalışmalarından biri haline gelmiş bulunmaktadır (Aktaş, 2004: 105). Özellikle parti bağlılığı düşük veya kararsız seçmenlerde etkili olan (Zeybek, 2016: 39) bu kampanyaları yürütmek büyük bir örgütlenmeyi gerekli kılmaktadır (Topuz, 1991: 195). Profesyonellik ve iletişim biçimleri olmak üzere

iki önemli kavramın bileşiminden oluşan siyasal kampanyalarda (Uztuğ, 2007: 27) günümüzde profesyonellerin katkısı olmaksızın etkili bir kampanya çalışması ortaya konulamamaktadır (Devran ve Seçkin, 2011: 207-208). Yapılan çalışmalarda seçmenlere; parti, aday, uygulanan ve uygulanacak politikalar, gündemde yer alan konularla ilgili aday ve partilerin mevcut konumları, muhalefet partilerinin yürüttükleri olumlu ve olumsuz faaliyetlerle ilgili bilgi verilmekte, seçmenin tercih yapmasına yardımcı olunmaya çalışılmaktadır (Kalender, 2014: 77-78). Ancak, bir seçimin sonuçlarında sadece siyasal pazarlama tekniklerinin ve seçim kampanyalarının etkisi bulunmamaktadır. Ülkenin içinde bulunduğu ekonomik, siyasal ve sosyal durum, kamuoyunun sosyo-kültürel eğilimleri, aday ve partilerin seçimden önceki zamanlarda yapmış oldukları eylemler (Topuz, 1991: 191), parti adına yapılan konuşmalar gibi etkenler de seçim sonuçlarında belirleyici olmaktadır. Yürütülen kampanya çalışmalarında rakip partinin ya da adayının daha önce yaptığı bir eylem, söylediği bir söz kaynak olarak kullanılmakta, onlar üzerinden strateji yürütülerek seçmenle etkileşim içerisine girilebilmektedir.

Seçimlerde yer alacak siyasi partilerin kendilerini seçmene tanıtmaya ve sonraki süreçte seçmenin doğru karar vermesi açısından önemli rol üstlenen seçim kampanyalarında (Tokgöz, 2010: 37), parti ya da aday ile ilgili bilgi verilirken araç olarak farklı mesaj stratejileri, sloganlar ve vaatler kullanılmaktadır. Neticede seçmeni belirli adaylara oy vermeye yöneltme amacı taşınarak (Balci, 2003: 146), siyasi partileri gerek demokratik ortamda siyaset içindeki rol ve işlevlerine ilişkin hedeflerine, gerekse iktidardaki hedeflerine (İslamoğlu, 2002: 43) ulaştırmak istenmektedir. Partiler her iki hedefine ulaşmak adına geçmişten bugüne çeşitli faaliyetler yürütmekte, seçim kampanyaları doğrultusunda medyadan yararlanmakta bunu yaparken de hedef kitlenin özelliklerini göz önünde bulundurmaktadır. Medyayı yoğun olarak kullanan siyasi partiler konvansiyonelden yeni iletişim ortamlarına kadar çok çeşitli iletişim araç ve yöntemlerini aynı amaç etrafında birbirlerini destekleyecek şekilde bir araya getirmektedir.

Bu minvalde, önceleri parti teşkilatlarının kendi imkânlarıyla afiş, bayrak ve slogan ağırlıklı kampanyalar gerçekleştirilirken, 1991 seçimleri ile birlikte siyasal parti ve adaylar afiş, bayrak ve slogan üzerine kurulan kampanyalarla seçim kazanamayacaklarını anlamışlar; söz konusu seçim dönemiyle beraber seçim kampanyalarının yürütülmesinde profesyonel reklamcılara başvurmuşlardır (Balci, 2008:220). Modern kampanyalarla birlikte reklam, pazarlama konusu ön plana çıkmış, uzmanlar tarafından hazırlanan ulusal ve bölgesel kampanyalar geliştirilmeye başlanmıştır (Norris, 2004b: 5-6). Profesyonelleştirilmiş kampanyalarda parti kaynakları, içyapı ve ideolojik görünüm önem kazanmış (Gibson and Römmele, 2001: 37), bilimsel bilgiyi iktidarın rasyonelleştirilmesi amacıyla kullanmanın artışıyla birlikte; kampanya süreçlerinde düşünce ve inanç tarzlarının politik dile aktarılmasında bilimselliğin gücü kullanılmıştır (Köker, 2007: 25). Medya ve diğer teknolojilerden yaygın olarak yararlanılmasıyla, seçim kampanyalarının bazı seçmenlerin tercihleri üzerindeki etkisi artmış, bu noktada özellikle televizyonun çoğu seçmen tarafından kullanılması bireylerin seçim kampanyalarından olumlu anlamda etkilenmesini sağlamıştır (Kalender, 2014: 85). Kampanya dönemlerinde yoğun olarak kullanılan televizyon sayesinde, siyasi parti ya da adayların iletmek istediği mesajlar geniş bir kitleye ulaşmış, kısa sürede gündem oluşturma ve değiştirme konusunda avantaj elde edilmiştir (Polat, 2015: 508).

Günümüzde ise, konvansiyonel medyanın yanına eklenen yeni iletişim ortamları sayesinde gerek ulaşılan kitle, gerekse gündem oluşturma ve değiştirme noktasında çok daha büyük ve çeşitli imkânlarla kavuşulmuştur. Artık elde edilen imkânların da etkisiyle medya, işlevleri arasında bulunan kamuoyu oluşturarak kamuyu aydınlatma rolünün gereği olarak, genel ya da yerel seçimler öncesi kamunun bilgi sahibi olmasını temin etmektedir (Yegen, 2014: 105). Ayrıca medyanın siyasal alanda etkili olması, politikacı-seçmen ve iktidar-halk arasında köprü vazifesinin güçlenmesinden kaynaklanmakta, seçim kampanyaları döneminde görünür olan siyasi parti veya liderin medyada ne kadar yer aldığı, onlar tarafından ne kadar desteklendiği önem kazanmaktadır (Güneş, 2006: 147). Ulaştırdığı mesajlar ile bireyin sahip olduğu bilgi düzeyini, duygu, görüş, tutum ve davranışlarını etkileyen medyanın (Tamer Gencer, 2013: 194) siyasal ve toplumsal süreçlerdeki rolünün artmasıyla birlikte, siyasi katılım noktasında önemli olan haberler dikkat çekmekte; hükümetler, partiler ve çıkar grupları haberleri sayesinde güç kazanıp, etki oluşturmaya hedeflemektedir (McQuail ve Windahl, 1997: 101).

İçerisinde pek çok öğenin yer aldığı siyasal kampanyalarda, söz konusu öğeler gündelik hayatın içine karışabildiği ve onunla bütünleşerek yürüyebildiği sürece kalıcı olmakta; aynı zamanda hem söyleyeni hem de söylenen zamanı aşarak tarihe geçmektedir (Özkır, 2015: 8). Bu noktada seçim kampanyalarının gerek medya gerekse seçmenler nazarında en dikkat çeken unsurlarından biri olarak, parti programları ve hazırlanan seçim beyannameleri karşımıza çıkmakta, 'seçmenlerle kurulan ilişkide bu programların ve beyannamelerin ayrı bir yeri bulunmaktadır. Her iki belgeyi de taraflar arasındaki bir sözleşme şeklinde değerlendirmek mümkündür' (Terkan, 2010: 123).

Parti programları ile eşgüdüm içerisinde olan seçim beyannamelerini; seçim sürecinde hedef kitlenin oy verme davranışına etkide bulunmak üzere, partilerin ülke yönetimiyle ilgili siyasi, sosyal, kültürel ve ekonomik plan ve programlarının farklı iletişim araçları kullanılarak kamuoyuyla paylaşıldığı yazılı metinler olarak tanımlamak olanaklıdır. İletişim teknolojilerinde meydana gelen gelişmelerle beraber yazılı beyanlar şeklinde kalmayıp aynı zamanda farklı iletişim araçlarında da yer alan (Ertürk ve Şeşen, 2017: 64) ve demokrasi kültüründe siyasal partileri belirli açılardan bağlayıcı bir yüzü olan seçim beyannameleri, özellikle bir sonraki seçim döneminde, seçmen karşısında verilecek sınavın cevap anahtarıdır. Seçmenlerin iktidarda bulunan partinin en başta kendisine vaat ettiği siyasi, toplumsal ve ekonomik hedeflere ne ölçüde ulaşabildiğini ilgili metinler aracılığıyla ölçebileceği ve performansına not verebileceği varsayılmaktadır (Beriş, 2011: 109).

Seçim beyannameleri siyasi partilerin ülkenin mevcut durumuna ilişkin sorunlar ve çözüm önerilerine dair farkındalıklarının yanı sıra, beklentilerin karşılanması noktasında seçmenle ne düzeyde uyuşabildiklerini göstermesi bakımından da oldukça önemlidir. Hazırlanan metinler bir sonraki seçim döneminde başarı ya da başarısızlığın değerlendirilmesi noktasında da kaynak niteliğindedir (Polat vd., 2015: 297). Partilerin seçmene hitaben kimi zaman lider ağzından kimi zamansa partiye ilişkin genel ifadelerle kaleme alınabilen bu metinlerde; ilgili parti, öncelikleri, hassasiyetleri, vaatleri, ekonomik, siyasi ve toplumsal duruşu ve hedefleri gibi birçok konuda muhataplarına beyanatlarda bulunmaktadır. Hedef kitlesini önce bilgilendirip ardından ikna etmek üzere parti kimliği ve yürütmekte olduğu kampanya bütünlüğü doğrultusunda sözler sarf etmektedir. Yazılı olması hasebiyle bir yönüyle de tarihe not düşülen ilgili metinler, seçmen için etki potansiyelleri bulunan materyallerdir. Sahip olduğu teknik özelliklerden dolayı arşiv olanağı sağlayarak, seçmene; partilerin geçmişten bugüne hazırlanmış olduğu beyannameleri hem kendi içerisinde hem de diğer partilerin beyannameleriyle karşılaştırma fırsatı sunmakta ve bu sayede seçmenin fikirlerini netleştirmesini kolaylaştırmaktadır.

Seçim beyannameleri partinin iktidara geleceğini varsayarak izlenecek olan hedefleri ve söz konusu hedeflere ulaşmak için kullanılacak araçları içermektedir (Tok, 2012: 284). Beyannamelerde yalnızca seçmene yönelik vaat veya taahhütlerin bulunması yeterli olmayıp; bunlar belirli bir sistematik ve düzenlilik içerisinde ifade edilmelidir. Ayrıca beyanname partinin ideolojik konumuyla ve kendi içerisinde tutarlılık göstermelidir (Beriş, 2011: 109). İyi bir seçim beyanamesi, içerisinde bulunulan dönemin ürünü olmalı, mevcut dönemin koşulları, ihtiyaç ve beklentileri göz önünde tutularak hazırlanmalıdır. Konulara seçmen gözünden yaklaşım sergileyerek onların önemsendiği konuları, anlayacakları şekilde ifade edebilmelidir. Partinin dünya görüşünün, temel iddialarının, güçlü yönlerinin ve ulaşılması hedeflenen seçmen profilinin uyumlaştırıldığı bir dizgeye sahip olmalıdır. Kısa dönemli düşünülerek yerine getirilemeyecek vaatlerden ziyade, toplumun farklı kesimlerini ilgilendiren konular, kapsayıcı ve gerçek hayatta karşılığı olacak şekilde ele alınmalıdır. Nihayetinde seçmenlerin güvenini kazanmaya, onları ikna edilmeye mümkün olduğunca katkı sağlamalıdır.

2.2. İlgili Çalışmalar

Siyasal iletişim literatürü incelendiğinde seçim beyannamelerine ilişkin yapılan çalışmaların farklı konuları ele aldığı görülmektedir. Yapılan çalışmalar şu şekilde özetlenebilir:

Terkan (2010), “Siyasi partilerin kadına ilişkin söylem ve politikaları (AKP ve CHP örneği)” isimli çalışmasında 2007 genel seçimleri sonucunda Türkiye’nin iktidar partisi olan AK Parti ile ana muhalefet partisi olan CHP’nin kadın söylemi ve politikalarını değerlendirmiştir. AK Parti ve CHP’nin parti programları, seçim bildirgeleri ve gazete siyasal reklamları gibi parti politikalarını ortaya koyan temel yayınlar ve uygulamalardan veriler toplanmıştır. Çalışmada, siyaset ve kadın konusunda üretilen politikaların her iki parti açısından yeterli olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Seçim beyannamelerinde kadın seçmeni yakalamak amacıyla sloganvari cümleler ve popülist söylemler içeren yaklaşımlar olduğu da çalışmada ulaşılan bir diğer sonuçtur.

Tok (2012), siyasi partilerin eğitim söylemleri ve siyasalarına ilişkin görüşlerini ortaya çıkarmayı amaçladığı çalışmasında, parti programlarını ve seçim bildirgelerini analiz etmiştir. Çalışma sonucunda, partilerin eğitim yaklaşımlarında savundukları siyasal ideolojilerinin ve kimliği belirleyen unsurların ön plana çıktığı; vaatlerde çözüm odaklı olmaktan ziyade, genel ve soyut ifadelerin bulunduğu ulaşılmıştır.

Aymankuy, Güdü Demirbulat ve Aymankuy (2016), 2015 genel seçimlerine katılan ve en çok oyu alan on siyasi partinin seçim beyannamelerini inceleyerek, söz konusu siyasi partilerin seçim beyannamelerinde yer alan hedef ve politikalarının, Onuncu Kalkınma Planı ile uyumlu olup olmadıklarını irdelemiştir. Çalışmada partilerin turizm sektörüne yönelik yaklaşımları ve turizm sektörünün geliştirilmesi yönündeki stratejileri tartışılmıştır. Ayrıca Onuncu Kalkınma Planı’nda yer alan turizme yönelik amaç ve politikalara, seçim beyannamelerinde yer verilip

verilmediği incelenmiştir. Çalışmada turizm ile ilgili hedef ve politikalara yer veren siyasi partilerin genel olarak sektör için kalıplaşan hedef ve politikalara yer verdikleri sonucu elde edilmiştir.

Sayın ve Gümüş (2016), 7 Haziran 2015 milletvekilliği genel seçimlerinde seçim barajını aşan AK Parti, CHP, HDP ve MHP'nin seçim beyannamelerini engelli ifadeleri odağında analiz etmiştir. Çalışma sonucunda, AK Parti'nin engelli bireylerle ilişkili vaatler konusunda, diğer partilere göre daha yetersiz kaldığına ulaşılmıştır. CHP ve MHP'nin seçim beyannamelerinde engelli bireylere detaylı olarak değinildiği ise ortaya konulan bir diğer sonuçtur.

Tiryaki (2016), 7 Haziran 2015 ve 1 Kasım 2015 genel seçimlerinde AK Parti ve CHP'nin hazırlamış olduğu Haziran ve Kasım dönemlerini kapsayan dört seçim beyannamesini ele almıştır. İncelenen 2 parti açısından vatandaşlara hitap noktasında farklılık olduğu, tekrar seçime gidilmesi ile ilgili olarak her iki partinin birbirini suçlayıcı ifadeler kullandığı, AK Parti'nin ekonomi konusunda, CHP'nin ise sosyal ve beşeri konularda daha duyarlı olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Şeşen ve Ertürk (2017), siyasi partilerin seçim beyannamelerindeki çevre bölümlerinin genel bir portresini ortaya koymayı amaçlayan çalışmalarında; 1990 yılı sonrasında gerçekleştirilen genel ve yerel seçimlerde siyasi partilerin seçim beyannamelerini çevre konularına verdikleri önem bakımından incelemiştir. Çalışma sonucunda partilerin beyannamelerinde çevre bölümlerine gittikçe daha fazla ve daha ayrıntılı şekilde yer verdikleri bilgisine ulaşılmıştır. Çevre konusunun, beyannamelerde konu başlığı sıralamasında zamanla daha üst sıralara taşınması da varılan bir diğer sonuçtur.

Aytaç'ın (2017) çalışmasında, Türkiye'deki başlıca siyasi partilerin 2002-2015 dönemindeki seçim kampanyalarında hangi politika alanlarını vurguladıkları ortaya çıkarma amaç edinilmiştir. Çalışma sonucunda AK Parti ve MHP'nin beyannamelerinde vurguladıkları politika kategorilerinin benzer olduğuna kanaat getirilmiştir. AK Parti ve MHP'nin seçim beyannamelerinde hem ekonomik büyümeyi desteklemeye, hem de vatandaşların yaşadığı ekonomik zorlukları ele almaya yönelik çabaların söz konusu olduğu belirtilmiştir.

Ertürk ve Şeşen (2017), 2002-2016 yılları arasında Türkiye'de gerçekleştirilen genel seçimler sonucunda Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM)'nde temsil edilen partilerin seçim beyannamelerini incelemiştir. Çalışma kapsamında 4 partinin parti tüzükleri ve programları ile AK Parti ve CHP'nin 5, MHP'nin 4 ve HDP'nin 2 olmak üzere toplam 16 seçim beyannamesi değerlendirilmiştir. Çalışma sonucunda partilerin seçim beyannamelerini, hedef kitlelerini bilgilendirerek ikna etme yönünde etkin bir biçimde kullandığına ulaşılmıştır. 2002-2015 yılları arasında gerçekleştirilen genel seçimler sonrasında TBMM'de temsil edilen partilerin seçim beyannamelerinin; parti politikaları, hedef kitlenin beklentileri ve ülkedeki konjonktüre bağlı olarak değişkenlik gösterdiği ve şekillendiği sonucuna varılmıştır.

Ceylan ve Uslu (2019), 7 Haziran 2015 seçimlerinde TBMM'de temsil kabiliyeti kazanan siyasal partilerin seçim beyannamelerinde yer alan Türkiye'deki Suriyeliler ve uluslararası göç politikalarını incelemiştir. 7 Haziran 2015 genel seçimlerinin, Türkiye'deki Suriyelilerin ve yurt dışına göç etmiş Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının önemli gündem maddeleri arasında yer alan bir siyasal süreç olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmada AK Parti'nin Türkiye'deki Suriyeliler meselesini "insani ve vicdani" bağlamda ele aldığı, CHP'nin yurt dışındaki Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları ve Türkiye'deki Suriyeliler olmak üzere iki temel başlıkta konuya yaklaşım sergilediği, MHP'nin yurtdışındaki seçmene yönelik vaatlerde sosyal, ekonomik ve eğitim haklarına ilişkin temel yaklaşımları ön plana çıkardığı, HDP'nin Suriyelilere dönme özgürlüğü veya vatandaşlık verebileceği sonuçlarına ulaşılmıştır.

3. YÖNTEM

Bu başlık altında araştırmanın amacı, önemi, uygulanması ve örnekleme, veri toplama araçları ve elde edilen verilerin analizleri ile araştırmanın cevap bulmayı amaçladığı sorular yer almaktadır.

3.1. Araştırmanın Amacı

Araştırma 31 Mart 2019 yerel seçim beyannamelerini içeriksel ve şekilsel özelliklerine göre analiz etmeyi ve partilerin vaatlerini karşılaştırmayı amaçlamaktadır. Partilerin yayınladığı beyannameler genel özellikleri, kapak sayfası, sunuş bölümü, partilerin belediyeçilik anlayışları ve vaatleri noktasında değerlendirilmekte; karşılaştırmalı bir analiz sunulmaktadır.

3.2. Araştırmanın Önemi

Seçim beyannamelerine yönelik yapılan çalışmalar incelendiğinde konuların belirli temalara (örneğin; engelli bireylere, çevreye, spora ve göç politikalarına vb.) göre sınırlandırıldığı görülmektedir. Yapılan araştırma, genel bir değerlendirme sunması, 2019 seçim dönemindeki beyannameleri karşılaştırması ve metinleri farklı açılardan incelemesi yönleriyle önem taşımaktadır.

3.3. Araştırmanın Uygulanması ve Örneklemi

31 Mart 2019 yerel seçimlerinde yayınlanan beyannameler esas alınmıştır. Amaçlı örneklemin kullanıldığı bu çalışmada partilerin 31 Mart 2019 yerel seçimlerindeki oy oranları göz önünde bulundurulmuştur. En fazla oy oranına sahip partiler sırasıyla; AK Parti, CHP, İYİ Parti, MHP, HDP ve SP şeklindedir. Araştırmada AK Parti, CHP, HDP, İYİ Parti ve SP'nin beyannameleri incelenmiştir. MHP genel seçimler için beyanname yayınlarken; yerel seçimler için herhangi bir beyanname yayınlamamıştır. Bundan dolayı örnekleme dâhil edilmemiştir.

3.4. Veri Toplama Araçları ve Verilerin Analizi

Araştırmada nitel içerik analizi kullanılmıştır. Metin içeriği toplama ve analiz etme yöntemi olan içerik analizi, “içerik iletebilen sözcükler, anlamlar, resimler, semboller, düşünceler, temalar veya herhangi bir iletiye gönderme yapar.” (Neuman, 2017: 466). Nitel ve nicel içerik analizinde yapılan kodlamalar arasında farklar söz konusudur. Niceliksel araştırmalarda; temsili kodlama yapılmakta ve ele alınan kişinin, olayın, içeriğin belirli nitelikleri kodlarla temsil edilmektedir. Birbirlerinden ayırt edilebilen kategoriler oluşturulmakta ve sonucunda niceliksel değerlere ulaşılmaktadır. Niteliksel araştırmalarda “genellikle alt kümeler, tematik (anlamsal / konusal) ve yapısal olarak ilişkilendirilmiş veri dizileri oluşturulur. Bunlardan bazıları ayrıntılı ve kimi zaman karşılaştırmalı çözümlenmeler için ele alınır.” Kavramlara, başlıklara ve temalara göre sınıflandırma yapılan tematik kodlama, iletişim araştırmalarında da yaygın olarak kullanılan bir yaklaşımdır (Geray, 2014: 162-163). Bu bağlamda 5 metin ele alınmıştır. Analizler beyannamelerin şekilsel ve içeriksel özelliklerine ve partilerin seçim vaatlerine yönelik olmak üzere iki ana kategoride gerçekleştirilmiştir.

Beyannamelerin şekilsel ve içeriksel özelliklerine yönelik analizlerin yapıldığı kategori, beyannamenin genel özellikleri, kapak sayfası, sunuş bölümü ve partinin belediyeçilik anlayışı olmak üzere 4 alt kategoriden meydana gelmektedir. Beyannamelerin genel özellikleri başlığı altında; metnin sayfa sayısı, içindekiler kısmı ve beyanname içerisinde hangi konuların ele alındığı incelenmektedir. Beyannamelerin kapak sayfası analizinde, kullanılan zemin rengi, slogan, başlık ve lider fotoğrafına bakılmaktadır. Sunuş bölümünde seçmene hitap şekli, hangi konuların ön plana çıkarıldığı değerlendirilmekte, partinin belediyeçilik anlayışı noktasında ise, nasıl bir belediyeçilik anlayışı ortaya koyduğu ve belediyeçiliği daha çok hangi konularla ilişkilendirdiği irdelenmektedir. Araştırma kapsamında incelenen metinlerin tamamı aynı konu başlıkları altında ele alınmaktadır.

Partilerin seçim vaatlerine yönelik analizlerin gerçekleştirildiği kategori, altyapı / ulaşım, çevre, sosyal belediyeçilik, ekonomi / kalkınma ve katılımcı belediyeçilik başlıkları altında tasnif edilmektedir. Söz konusu başlıkların ele alınma nedeni incelenen vaatlerde bütün partilerin üzerinde durdukları, taahhütlerde buldukları ortak konular olması ve Belediye Kanunu'nun 14. maddesi ile örtüşmesidir.

3.5. Araştırma Soruları

Araştırmada aşağıdaki sorulara cevap aranmaktadır:

Araştırma Sorusu 1: Partilerin yayınladıkları beyannamelerde şekilsel ve içeriksel olarak benzerlik ve farklılık gösteren özellikler nelerdir?

Araştırma Sorusu 2: Araştırmada ele alınan seçim beyannamelerinin sunuş bölümlerinde ön plana çıkarılan konular nelerdir?

Araştırma Sorusu 3: Partilerin belediyeçilik anlayışları hangi konularla ilişkilendirilmektedir?

Araştırma Sorusu 4: Partilerin altyapı / ulaşım, çevre, sosyal belediyeçilik, ekonomi / kalkınma ve katılımcı belediyeçilik konularında ne gibi vaatleri bulunmaktadır?

Araştırma Sorusu 5: Partilerin vaatlerinde ortak olan ve ayrışan noktalar nelerdir?

4. BULGULAR VE YORUM

Nitel içerik analizinden elde edilen verilerin değerlendirildiği bu bölüm temel olarak 3 başlıktan meydana gelmektedir. Bu bağlamda, ilk olarak seçim döneminin genel bir betimlemesine yer verilmekte, devamında beyannamelerin şekilsel ve içeriksel özelliklerine yönelik yapılan değerlendirmelerden ulaşılan sonuçların, karşılaştırmalı bir analizi sunulmaktadır. Vaatlerin incelendiği son başlıkta ise, partiler arasında gerçekleştirilen karşılaştırmalı analizler takdim edilmektedir.

4.1. 31 Mart 2019 Yerel Seçimlerinin Genel Bir Betimlemesi

Yüksek Seçim Kurulu, 31 Mart 2019 seçimlerine; Adalet ve Kalkınma Partisi (AK Parti), Cumhuriyet Halk Partisi (CHP), Milliyetçi Hareket Partisi (MHP), İYİ Parti, Vatan Partisi, Saadet Partisi (SP), Türkiye Komünist Partisi (TKP), Büyük Birlik Partisi (BBP), Hür Dava Partisi (HÜDAPAR), Demokrat Parti (DP), Halkların Demokratik Partisi (HDP), Bağımsız Türkiye Partisi (BTP) ve Demokratik Sol Parti (DSP)'nin katılabileceğini açıklamıştır. HÜDAPAR seçime katılmama kararı almıştır. Toplam seçmen sayısı 57 milyon 58 bin 636'dır. Bu sayının %50,7'sini kadın seçmenler, %49,3'ünü erkek seçmenler oluşturmaktadır. Türkiye geneli toplam sandık sayısı ise 194 bin 390'dır (Yüksek Seçim Kurulu, 2019).

Seçimlerde; AK Parti ve MHP Cumhuriyet İttifakı'nda; CHP ve İYİ Parti Millet İttifakı'nda yer almıştır. Söz konusu ittifakların büyükşehirlerdeki adaylarına bakıldığında; İstanbul'da Cumhuriyet İttifakı Binali Yıldırım'ı aday gösterirken; Millet İttifakı Ekrem İmamoğlu'nu aday göstermiştir. Ankara'da ise Cumhuriyet İttifakı Mehmet Özhasseki'yi, Millet İttifakı Mansur Yavaş'ı aday olarak açıklamıştır. İzmir'de Cumhuriyet İttifakı Nihat Zeybekci, Millet İttifakı Tunç Soyer ile seçime girmiştir.

Seçim sonuçlarına göre Mansur Yavaş Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı, Tunç Soyer İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı olmuştur. Seçimlerden sonra AK Parti İstanbul'daki bütün ilçelerde tüm oyların ve geçersiz oyların yeniden sayılması için il ve ilçe seçim kurullarına başvurmuştur. Yüksek Seçim Kurulu, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı seçiminin 23 Haziran 2019 Pazar günü yeniden yapılmasına karar vermiştir. Seçim sonuçlarına göre İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Ekrem İmamoğlu olmuştur.

4.2. Beyannamelerin³ Şekilsel ve İçeriksel Özelliklerine Yönelik Analiz

Çalışmanın amacı bağlamında beyannamelere yönelik yapılan şekilsel ve içeriksel analiz minvalinde; beyannamelerin genel özellikleri, kapak sayfası, sunuş bölümü incelenmekte; partilerin belediyeçilik anlayışının nasıl sunulduğu ele alınmaktadır. Yukarıda yer alan kategoriler bağlamında her parti ilgili kategorinin altında sırasıyla analiz edilmektedir. Analizi yapılan kategorinin, partiler arasındaki karşılaştırmasına da yer verilmektedir.

4.2.1. Beyannamelerin Genel Özelliklerinin Analizi

Beyannamelerin genel özelliklerine yönelik yapılan analizde sayfa sayısı, slogan, lider fotoğrafı, hitap şekli ve içindekiler bölümü dikkate alınmaktadır.

4.2.1.1. Partilerin Özsel Analizi

31 Mart 2019 yerel seçimleri kapsamında, AK Parti manifesto yayınlamıştır. 20 sayfadan oluşan manifestonun ana başlığında "Memleket İşi Gönül İşi" sloganı kullanılmaktadır. İkinci sayfada Recep Tayyip Erdoğan'ın fotoğrafına yer verilmektedir. İçindekiler kısmı bulunmamaktadır.

"Aziz Milletim" hitabıyla başlayan konuşma metninin yer aldığı manifestoda, AK Parti'nin söz konusu dönem için belediyeçilik anlayışları 11 başlık şeklinde sunulmaktadır. Başlıklar şu şekildedir: "Şehir Planları, Altyapı ve Ulaşım, Kentsel Dönüşüm, Benzersiz Şehirler, Akıllı Şehirler, Çevreye Saygılı Şehirler, Sosyal Belediyeçilik, Yatay Şehirleşme, Halkla Birlikte Yönetim, Tasarruf ve Şeffaflık, Değer Üreten Şehirler." Manifesto bu başlıkların neleri kapsadığının açıklanmasıyla devam etmektedir. Manifestonun son bölümünde "Aziz Milletim" hitabıyla seçmene seslenen bir bölüm yer almaktadır.

³ Partiler yayınladıkları metinler için bildirge, manifesto, beyanname gibi farklı isimler kullanmışlardır. Çalışmada kapsayıcı olması adına beyanname ifadesi tercih edilmiştir.

31 Mart 2019 seçimleri için CHP seçim bildirgesi hazırlamıştır. 32 sayfadan oluşan bildirmede kapak sayfasının ardından, CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'nun fotoğrafına yer verilmektedir. "Belediyecilik Halkın Durdurucu Olmaktır" sloganı da fotoğrafın yanında yer almaktadır. Daha sonraki sayfada "Huzurlu Kentlerde Yaşamak İçin Halkçı Belediyecilik" sloganı kullanılmaktadır. Burada herhangi bir görsel bulunmamaktadır. Bildirgenin içindekiler kısmı şu şekildedir: "Yerel Yönetimlerde Temel ilkeler; Giriş: Halkçı Belediyeciliğin Esasları; Demokratik ve Etkin Yönetimin, Bir Arada Huzurlu Yaşamın Güvencesi Olacağız; Hayat Pahalılığına Son Vereceğiz, Çokça Üreteceğiz ve Hakça Bölüşeceğiz; Sürdürülebilir Kentler Oluşturalım, Ortak Zenginliklerimizi Geliştireceğiz."

Başlıklar kendi içinde de alt başlıklara ayrılarak, ayrıntılı şekilde bilgi verilmektedir. İçindekiler kısmından sonra "Martın Sonu Bahar" sloganının yer aldığı sayfa bulunmaktadır. Devamında sunuş bölümünün olduğu bildirmede, seçmene "Değerli Yurttaşlarımız" şeklinde seslenilmektedir. Bildirge yukarıda sıralanan başlıkların açıklanmasıyla devam etmektedir.

31 Mart 2019 yerel seçimleri için 64 sayfalık seçim bildirgesi yayımlayan HDP, lider fotoğrafı sunmamaktadır. Kapak sayfasında "Daha Çok Özgürlük, Daha Çok Hak, Daha Çok Hayat" sloganı bulunmaktadır. Kapak sayfasının ardından "Bu Bir Demokrasi Referandumudur" başlığının kullanıldığı bir metin söz konusudur. Bu bölüm sunuş bölümü olarak değerlendirilmektedir. Sunuş bölümü lider tarafından yazılmamakla birlikte; bildirmede lider fotoğrafı ve içindekiler kısmı da yer almamaktadır. Partinin belediyecilik anlayışının verilmesinin ardından, bildirge partinin vaatlerinin açıklandığı metinler ile devam etmektedir.

İYİ Parti, 31 Mart 2019 yerel seçimleri için manifesto yayınlamıştır. "İyi Belediyecilik İyi Gelecek" sloganının kullanıldığı manifesto, 120 sayfadan oluşmaktadır. İçindekiler kısmı bulunmamaktadır. Kapak sayfasının ardından Meral Akşener'in fotoğrafına yer verilmektedir. Manifesto sunuş bölümü ile devam etmekte, ilgili bölüm lider tarafından kaleme alınmakta ve "Aziz Milletim" hitabı kullanılmaktadır. Manifestoda yemin metni ve iyi belediyecilik andı yer almaktadır. İyi belediyecilik ilkeleri, iyi belediyecilik bileşenleri şeklinde başlıklandırmaya gidilmektedir. İyi belediyecilik bileşenleri; "Bilim Ve Teknolojiyi Esas Alan Belediyecilik, İnsan Odaklı Sosyal Belediyecilik, Katılımcı Belediyecilik, Ekonomik Kalkınmada Etkin Belediyecilik, Ulaşımında Akılcı Belediyecilik ve Çevre Dostu Belediyecilik" alt başlıklarıyla açıklanmaktadır. Manifesto son söz bölümüyle bitirilmektedir.

SP, yayınladığı beyannamede slogan olarak "Dürüst Belediyecilik" ifadesini tercih etmiştir. Beyanname 48 sayfadan oluşmaktadır. Kapak sayfasının ardından künye bilgilerinin olduğu sayfa gelmektedir. "Dürüst Başkan Dürüst Yönetim" sloganının kullanıldığı sayfanın devamında sunuş metni yer almaktadır. İçindekiler kısmı ve lider fotoğrafı bulunmamaktadır. Sunuş kısmının devamında "Dürüst Belediyecilik Anlayışımız ve Temel Prensiplerimiz" başlıklı metin gelmektedir. Beyanname on başlık altında toplanan vaatlerin açıklanmasıyla devam etmektedir.

4.2.1.2. Partilerin Karşılaştırmalı Analizi

31 Mart 2019 yerel seçimleri için AK Parti ve İYİ Parti manifesto, CHP ve HDP bildirge yayınlamıştır. AK Parti'nin manifestosu 20 sayfadan, İYİ Parti'nin ise 120 sayfadan oluşmaktadır. CHP'nin hazırladığı bildirge 32 sayfa, HDP'ninki ise 64 sayfa olarak sunulmaktadır. SP, 48 sayfalık bir beyanname yayınlamıştır.

Yayımlanan beyannamelerin kapak sayfalarında partilerin sloganları bulunmaktadır. AK Parti "Memleket İşi Gönül İşi", CHP "Huzurlu Kentlerde Yaşamak İçin Halkçı Belediyecilik", HDP "Daha Çok Özgürlük, Daha Çok Hak, Daha Çok Hayat", İYİ Parti "İyi Belediyecilik, İyi Gelecek", SP "Dürüst Belediyecilik" ifadelerini kullanmaktadır. Lider fotoğrafına AK Parti, CHP ve İYİ Parti yer verirken; HDP ve SP yer vermemektedir. İncelenen beyannamelerde içindekiler kısmını sadece CHP sunmaktadır.

Partiler ya da liderler seçmene farklı şekillerde hitap etmektedir. AK Parti ve İYİ Parti "Aziz Milletim", CHP "Değerli Yurttaşlarımız" şeklinde seçmene seslenmektedir. HDP ve SP belirli bir hitap ifadesi ve sahiplenici söylemler yeğlememektedir. Kapsayıcı ve genel söylemler tercih edilmektedir.

4.2.2. Beyannamelerin Kapak Görsellerinin Analizi

Partilerin 31 Mart 2019 yerel seçimleri için yayınladığı beyannamelerin kapak görselleri bu başlık altında değerlendirilmektedir. Lider fotoğrafı, parti amblemi ile slogan kullanımına ve şekilsel birtakım özelliklere bakılmaktadır.

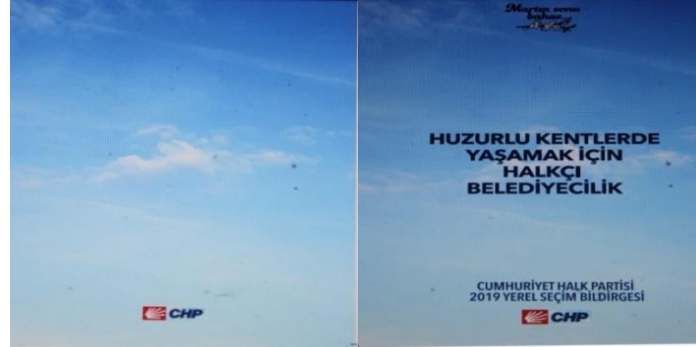
4.2.2.1. Partilerin Özsel Analizi

31 Mart 2019 seçim manifestonun ön kapağına bakıldığında lider fotoğrafı kullanıldığı görülmektedir. Manifestonun başlığı “AK Parti Gönül Belediyeciliği Manifestosu” şeklindedir. Zeminde, beyaz rengin kullanıldığı görülmektedir. Arka kapakta “Memleket İşi Gönül İşi” sloganına yer verilmektedir. Yine burada da zemin rengi beyazdır. Parti amblemi kullanılmaktadır.

Şekil 1. AK Parti 31 Mart 2019 Seçim Manifestosu Kapak Görseli

CHP'nin 31 Mart 2019 seçim bildirgesinin ön kapağı incelendiğinde, başlık olarak “Cumhuriyet Halk Partisi 2019 Yerel Seçim Bildirgesi”, slogan olarak ise “Huzurlu Kentlerde Yaşamak İçin Halkçı Belediyecilik” ifadelerinin kullanıldığı görülmektedir. Zemin rengi olarak mavi tercih edilmiştir. Arka kapakta yazı ve görsel kullanılmamaktadır. Parti amblemine yer verilmektedir.

Şekil 2: CHP 31 Mart 2019 Seçim Bildirgesi Kapak Görseli

HDP'nin yayınladığı seçim bildirgesinin ön kapağında, “2019 Yerel Yönetimler Seçim Bildirgesi” başlığı ve “Daha Çok Özgürlük Daha Çok Hak Daha Çok Hayat” sloganı kullanılmaktadır. Zemin rengi beyazdır. “Birlikte Demokrasiye” sloganı parti amblemi ile birlikte verilmektedir. Bunun dışında yazı ve görsel yer verilmemektedir. Beyanname arka kapakta, mor renk zemini oluşturmaktadır. Yine arka kapakta parti amblemiyle birlikte “Birlikte Demokrasiye” sloganı yer almaktadır. Parti amblemi bulunmaktadır.

Şekil 3. HDP 31 Mart 2019 Seçim Bildirgesi Kapak Görseli

İYİ Parti 31 Mart 2019 seçim manifestosu ön kapağında “2019 Yerel Seçim Manifestosu” başlığı bulunmaktadır. Seçim kampanyasında yer alan “İyi Belediyecilik İyi Gelecek” sloganı kullanılmaktadır. Slogan parti amblemiyle birlikte verilmektedir. Zemin sarı renkte sunulmaktadır. Arka kapağında mavi renk yeğlenmekte; herhangi bir yazı ve görsel yer verilmemektedir.

Şekil 4. İYİ Parti 31 Mart 2019 Seçim Manifestosu Kapak Görseli

SP seçim beyannamesi ön kapağında, “31 Mart 2019 Seçim Beyannamesi” başlığı ve “Dürüst Belediyecilik” sloganı yer almaktadır. Herhangi bir görsel yer verilmemektedir. Arka kapakta “Dürüst Başkan Dürüst Yönetim” sloganı bulunmaktadır. Parti amblemi bulunmaktadır. Hem ön hem arka kapakta zemin rengi olarak kırmızı yeğlenmektedir.

Şekil 5. SP 31 Mart 2019 Seçim Beyannamesi Kapak Görseli

4.2.2.2. Partilerin Karşılaştırmalı Analizi

Beyannamelerin kapak görselleri genel olarak değerlendirildiğinde, AK Parti dışında diğer partiler lider fotoğrafına yer vermemektedir. Ayrıca AK Parti metnin ikinci sayfasında da lider fotoğrafı kullanılmaktadır. CHP ve İYİ Parti yayınladığı metinlerin ikinci sayfalarında lider fotoğrafı sunmaktadır. HDP ve SP lider fotoğrafına hiç yer vermemektedir. İncelenen beyannamelerin tamamında parti amblemi ve sloganın yer aldığı görülmektedir.

4.2.3. Beyannamelerin Sunuş Bölümlerinin Analizi

Bu başlık altında partilerin yayınladıkları beyannamelerde sunuş bölümünde hangi konulara değindikleri incelenmektedir. Söz konusu bölümün lider ağzından yazılmış hitapları içerecek şekilde mi oluşturulduğu yoksa genel ifadelerle mi kaleme alındığı da göz önünde bulundurulmaktadır.

4.2.3.1. Partilerin Özsel Analizi

AK Parti'nin hazırladığı manifesto, Recep Tayyip Erdoğan'ın ağzından yazılmıştır. Sunuş bölümü “Aziz Milletim” hitabıyla başlamaktadır. Genel bir başlığın yer aldığı sunuş bölümünde, “AK Parti 31 Mart 2019 Mahalli İdareler Genel Seçimleri Manifestosu” ifadeleri kullanılmaktadır. AK Partili ve Cumhuriyet İttifakı mensubu olan adaylara başarı dileklerinde bulunmaktadır. Yapılacak olan söz konusu seçimlerde milletin tercihini yine hizmet

siyasetinden yana kullanacağı, AK Parti'yi sandıktan açık ara birinci parti çıkaracağına inanıldığı ifadeleri ile partinin halka hizmet ettiği vurgusu yapılmaktadır. Partinin, milli iradenin üstünlüğüne yürekten bağlı olduğu belirtilerek, sonuçların ülkeye ve millete hayırlı olması temenni edilmekte ve manifesto metnine geçilmektedir. Manifestoda sunuş bölümüne geniş yer ayrılmamaktadır.

CHP, sunuş bölümünde “Yerel Yönetimlerde Temel İlkeler” başlığını kullanmaktadır. Metin CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'nun ağzından yazılmıştır. Kılıçdaroğlu “Değerli Yurttaşlarım” hitabıyla metne başlamaktadır. Seçimde yirmi birinci yüzyıl Türkiye'sinde vizyoner, dürüst ve çalışkan bir belediyeçilik amacıyla tercihte bulunulacağı söylenmektedir. Sunuş bölümünde iki soru sorulmaktadır. Sorular şu şekildedir: “Peki bizler, belediyelerimizden ve belediye başkanlarımızdan neler bekliyoruz? Nasıl kentlerde ve beldelerde yaşamak istiyoruz?” İlgili sorular, sunuş bölümünde 12 madde ile cevaplanmakta ve şu şekilde sıralanmaktadır: “Hoşgörülü ve Saygılı Kentler, Hakça Paylaşan Kentler, Hesap Veren ve Şeffaf Yönetilen Kentler, Yoksulluğu Yenen Kentler, Üreten ve İstihdam Yaratan Kentler, Yenilikçi Akıllı Kentler, Ulaşım ve Altyapı Sorunları Çözülmüş Kentler, Nefes Alan Kentler, Sosyal Adaleti Sağlayan Kentler, Kültür ve Sanatı Geliştiren Kentler, Doğa Dostu Yeşil Kentler, Mutlu ve Gülümseyen Kentler.”

Bu ifadelerin ardından “Özetle biz halkçı belediyeçilik istiyoruz” cevabı verilmektedir. Sunuş bölümünün sonunda yine “Değerli Yurttaşlarım” hitabı kullanılmaktadır. Sorulara yönelik verilen yanıtlar dikkate alınarak seçmene şu cümlelerle seslenilmektedir: “Siz de böyle kentlerde yaşamak istiyorsanız; bizim belediye başkan adaylarımıza destek verin. Hep birlikte kardeşçe, geleceğe umutla ve güzellikle bakalım.”

HDP, seçim bildirgesinin sunuş bölümünde “Bu Bir Demokrasi Referandumudur” başlığını kullanmaktadır. Gerçekleştirilecek olan yerel seçimin demokrasi ve yerinden yönetim mücadelesi için büyük bir dönüşümü başlatacağı ifade edilmektedir. Seçimin tekçi anlayışa, kayyuma, otoriter rejime karşı da bir demokrasi referandumu olduğu belirtilmektedir. Seçimi “beka” sorunu kapsamında ele almanın yanlış olduğu, ülkenin ve toplumun bir beka sorunu olmadığı, AK Parti-MHP ittifak ve iktidarının beka sorunu olduğu vurgulanmaktadır. AK Parti'nin yıkıcı olduğunu belirten bir ara başlığa yer verilerek birtakım eleştiriler sıralanmaktadır. Eleştiriler şu şekildedir; “Bu iktidar toplumsal barışı yıktı, bu iktidar ekonomiyi yıktı, bu iktidar kentleri yıktı, bu iktidar ekolojik dengeyi yıktı, bu iktidar belediyeleri yıktı.”

“Kayyum Gaspıdır”, “Demokratik Yerel Yönetimlerle Demokratik Topluma”, “Demokrasi Yerelden Başlar” şeklinde ara başlıklara yer verilmektedir. HDP sunuş bölümünün sonunda, 31 Mart'ta yapılacak olan seçimlerde; başarıyla çıkacağını, deneyimlerini geliştirerek yerel demokrasiyi güçlendireceklerini belirtmektedir. Sunuş bölümü; gasp edilen belediyelerde kayyumlarca verilen devasa zararların hızla telafi edileceği, halkın yeniden kendi iradesiyle buluşturulacağı ifadeleriyle son bulmaktadır. Sunuş bölümü lider ağzından yazılmamakta, ilgili bölümde genel ifadelere yer verilmektedir.

İYİ Parti, seçim manifestosu sunuş bölümüne “Aziz Milletim” hitabıyla başlamaktadır. Bu bölüm için herhangi bir başlık kullanılmamaktadır. Metinde yer alan “İYİ” ifadeleri büyük harfle ve sarı renkte yazılarak dikkat çekme amaçlanmıştır. İYİ Parti'nin “kardeşlik sözleşmesi” olarak ortaya çıktığı belirtilmektedir. Parti olarak ülkeyi “iyi belediyeçilik” le tanıştıracakları dile getirilmektedir. Çeyrek asır yönetimde bulunup, daha sonra “şehirlere ihanet ettik” anlayışını öne süren anlayışa karşı oldukları; şehirlere ve hayatlara verilen hasarın onarılacağı vurgulanmaktadır. Parti olarak ranta, eşitsizliğe yer vermeyeceklerine dikkat çekilmekte; bu konularla ilgili manifestonun ilerleyen sayfalarında yer alan yemin metninin dikkatle okunması gerektiği önerisine yer verilmektedir. Bu kapsamda şehirleri, insanı merkeze alarak yönetecekleri ifade edilmektedir. Ele alınan bölüm; milletin, sorunlardan ve kavgalardan bunaldığının bilindiği, bu noktada müsterih olunması gerektiği, İYİ Parti'nin yönetime gelme vaktinin geldiği ifadeleriyle son bulmaktadır. Sunuş bölümü, İYİ Parti Genel Başkanı Meral Akşener'in ağzından kaleme alınmıştır.

SP seçim beyanamesi sunuş bölümü lider ağzından yazılmamıştır. İlgili bölümde birlikte yaşama kültürünün sağlanmasında hak ve adalete dayanan bir yönetim anlayışının olduğu vurgulanmaktadır. Şehirlerde yaşam kalitesinin yükseltilmesinde ve ideal noktaya ulaşmada yerel yönetimler itici güç olarak görülmektedir. İyi yönetilen bir şehirde kültürel, sosyal ve ekonomik tüm dinamiklerin harekete geçirilmesinin önemli olduğu dile getirilmektedir. Bu noktada ülkenin coğrafi konumunun avantaj sağladığı, bu avantajın kullanılabilmesi için liyakatli, emanet bilincine sahip, hakkaniyetli ve erdemli yöneticilerin iş başına geçmesi gerektiği ifade edilmektedir. 31 Mart 2019 yerel seçimlerinin şehirlerin kaderini etkileyeceği ve söz konusu seçimlerde SP'nin yeni bir yönetim anlayışı teklif ettiği belirtilmektedir. Sunuş bölümü teklif edilen yeni yönetim anlayışının

özellikleri ile bitirilmektedir. Özellikler şu şekildedir; “Şehrin bütün potansiyelini harekete geçiren, yıkmadan yapan, adil bölüşümden yana olan, kardeşliği temel ilke edinen, ötekileştirmeyen, yaparken farklı fikirlere açık olan bir yönetim anlayışı, rant ekonomisinin yerine yerel kalkınma dinamiklerini harekete geçirecek bir anlayış, şeffaf ve hesap verilebilir bir belediye için birlikte yönetim, toplumun tüm üyeleri ile mahalle kültürünün yeniden hayatın merkezinde olduğu bir belediyeçilik, şehri bütüncül bir yaklaşımla ele alan yeni bir hizmet belediyeçiliği.”

4.2.3.2. Partilerin Karşılaştırmalı Analizi

AK Parti, CHP ve İYİ Parti'nin sunuş bölümleri lider ağzından kaleme alınmıştır. İlgili bölümlerde kullanılan ifadeler bunu göstermektedir. HDP ve SP'nin sunuş bölümlerinde daha genel ifadeler bulunmakla birlikte lider ağzından yazılmamıştır. Bir önceki kategori analizinde her iki partinin de lider fotoğrafı kullanmadığı görülmektedir. Hem lider fotoğrafına yer vermemeleri, hem sunuş bölümünün lider ağzından yazılmamış olması kendi içinde tutarlılık göstermektedir. Yine sunuş bölümünün lider ağzından kaleme alındığı partiler de lider fotoğrafı kullanarak kendi içerisinde bir tutarlılık oluşturmaktadır.

Sunuş bölümlerine partiler şu şekilde başlamıştır: AK Parti “Aziz Milletim, CHP “Değerli Yurttaşlarım”, İYİ Parti “Aziz Milletim”. HDP ve SP herhangi bir hitap ifadesine yer vermemekte; genel ifadelerle sunuş bölümüne başlangıç yapmaktadır. HDP, “31 Mart'ta yapılacak yerel seçimler demokrasi ve yerinden yönetim mücadelesi için büyük bir dönüşümü başlatacağı gibi, aynı zamanda kayyuma, tekçi anlayışa, otoriter rejime karşı da bir demokrasi referandumudur” şeklinde ilgili bölüme başlamaktadır. SP ise; “Şehir hiç kuşkusuz bir arada yaşama erdeminin en yüksek olduğu bir olgudur” ifadesiyle söz konusu bölüme başlangıç yapmaktadır.

Sunuş bölümlerinin yer aldığı sayfalarda partiler çeşitli başlıklar kullanmaktadır. Başlıklar şu şekilde sıralanabilir: AK Parti “31 Mart 2019 Mahalli İdareler Genel Seçimleri Manifestosu”, CHP “Yerel Yönetimlerde Temel İlkeler”, HDP “Bu Bir Demokrasi Referandumudur”. İYİ Parti ve SP herhangi bir başlığa yer vermemektedir. Ayrıca ilgili bölümün içeriğinde sadece HDP rakip parti ismi vererek, eleştiride bulunmaktadır.

AK Parti ve İYİ Parti sunuş bölümünü, seçimlerin ülkeye ve millete hayırlı olmasını temenni ederek bitirirken; CHP seçmenden destek beklemediklerini, HDP seçimden başarıyla çıkıp halkı yeniden kendi iradesiyle buluşturacaklarını, SP ise hizmet belediyeçiliği hususunda şehre bütüncül bir yaklaşım sergileyen yeni bir anlayış önerdiklerini belirterek tamamlamaktadır.

4.2.4. Partilerin Belediyeçilik Anlayışlarının Analizi

Beyannamelerin şekilsel ve içeriksel analizine yönelik son alt kategoride, partilerin belediyeçilik anlayışı ele alınmaktadır. Partilerin belediyeçiliği hangi ifadelerle özdeşleştirdiği ortaya konulmakta; hangi partilerin belediyeçilik anlayışında ortak söylemde bulunduğu veya farklılaştığı genel değerlendirme şeklinde verilmektedir.

4.2.4.1. Partilerin Özsel Analizi

AK Parti, seçim manifestosunda belediyeçilik anlayışını 11 başlık altında sunmaktadır. Başlıklar şu şekildedir: “Şehir Planları, Altyapı ve Ulaşım, Kentsel Dönüşüm, Benzersiz Şehirler, Akıllı Şehirler, Çevreye Saygılı Şehirler, Sosyal Belediyeçilik, Yatay Şehirleşme, Halkla Birlikte Yönetim, Tasarruf ve Şeffaflık, Değer Üreten Şehirler.”

Söz konusu başlıkların hangi konuları içerdiği kısaca şu şekildedir:

- Şehir planları ile ilgili projelerin uzun vadeli, ihtiyaçları karşılayan ve hakkaniyete uygun olmasına önem verilecektir. Yapılacak çalışmalarla ilgili; kamu, özel sektör ve sivil toplum temsilcilerinin düşünceleri dikkate alınacaktır. Şehirlere olumlu anlamda katkı sağlayacak projelere öncelik sağlanacaktır.
- Altyapı ve ulaşım konusu çözülmeyen şehirler gerçek anlamda şehir haline gelmeyecektir. Hiçbir şehirde altyapı sorununun kalmamasına özen gösterilecektir. Otopark konusu hem şehir planlarında, hem de imar uygulamalarında öncelikli hale gelecektir.
- Kentsel dönüşüm projeleri, şehirleri hem deprem riskinden, hem de çarpık yapılaşmadan kurtarmaya dönük olacaktır. Çalışmalar bölgelerin özelliklerine ve vatandaşların ihtiyaçlarına göre yürütülecektir.
- Benzersiz şehirler amacı doğrultusunda; her şehrin kendi coğrafyasına, iklimine, tabiatına, tarih ve insan dokusuna, büyüme alanlarına uygun gelişme modelleri hazırlanacaktır. Şehirler kendi hikâyelerine uygun şekilde geliştirilecektir. Tarihi yapılar ve mekânlar günlük hayatın bir parçası haline getirilmeye çalışılacaktır.

- Akıllı şehirler ile şehircilikte yeni ufuklar açılması hedeflenmektedir. Teknolojinin tüm imkânları insanların ve şehirlerin emrine sunulacaktır.
- Çevreye saygılı şehirler ile tabiatla uyum içinde bir hayat sürdürülmesi sağlanacaktır. Yeşil alanların korunmasına dikkat edilip, atıkların çevreyi kirletmesine izin verilmeyecektir.
- Sosyal belediyeçilik anlayışı; daha geniş bir kitleye hizmet verecek şekilde genişletilecektir. Doğrudan insana dokunan hizmetler ve projeler üzerinde çalışılacaktır.
- Yatay şehirleşme, yeni dönemdeki şehircilik vizyonunda önemli rol üstlenecektir. Mahalle kültürü ve komşuluk ilişkilerini dikkate alan bir anlayış geliştirilecektir.
- Halkla birlikte yönetim ilkesiyle; belediye faaliyetleriyle ilgili kararlara, şehir sakinlerinin, muhtarların ve sivil toplum kuruluşlarının katılımının sağlanmasına önem verilecektir. Şehirle ilgili tüm önemli kararlarda orada yaşayanların görüşlerine değer verilecektir.
- Tasarruf ve şeffaflık yeni dönemde önemli bir ilke haline gelecektir. Bu ilke doğrultusunda belediyelerin kaynaklarının doğru ve açık bir şekilde kullanımını sağlanmış olacaktır.
- Değer üreten şehirlerin, AK Parti belediyeçiliğine önemli katkısı olacaktır. Her alanda hayat kalitesini yükseltecek yaklaşımlar geliştirilecektir.

CHP, belediyeçilik anlayışını halkçı belediyeçilik şeklinde ifade etmektedir. Halkçı belediyeçiliğin esaslarını ise üç başlık etrafında şekillendirmektedir: “Yerel Yönetim Anlayışı, Yerel Ekonomik Kalkınma Politikası, Kent ve Çevre Politikası.” Yerel yönetim anlayışı, çoğulcu demokrasiyi ve katılımcılığı esas almaktadır. Yerel kalkınma politikası; hayat pahalılığına son vermeyi, çokça üretmeyi ve hakça bölüşmeyi hedeflemektedir. Kent ve çevre politikası; sürdürülebilirliği, adaleti ve ortak zenginliklerin geliştirilmesini hedef edinmektedir. CHP, metinde yer vermiş olduğu 12 madde ile de şehirlerin nasıl yönetilmesi gerektiğini sıralamaktadır.

Maddelerin içeriklerine bakıldığında genel olarak aşağıda sıralanan konularla ilişkilendirilmektedir:

- Hoşgörülü ve saygılı kentler: Vatandaşların yaşam tarzlarına, sahip oldukları değerlere saygılı olunacaktır. Ötekileştirmeye izin vermeyen bir anlayış benimsenecek, hoşgörülü bir belediyeçilik esas alınacaktır.
- Hakça paylaşan kentler: Zenginliğin bir grup siyasetçinin ya da yandaşın elinde toplanmasına izin verilmeyecek, hakça dağıtımına dikkat edilecektir.
- Hesap veren ve şeffaf yönetilen kentler: Vatandaşların ödedikleri vergilerin hesabının verilmesine ve tüm harcamaların denetlenip şeffaflığa dikkat eden bir belediyeçilik anlayışı geliştirilecektir.
- Yoksulluğu yenen kentler: Yoksulluğun, açlığın ve işsizliğin olmadığı bir şehir için çalışılacaktır.
- Üreten ve istihdam yaratan kentler: Tüketen ve israf eden değil, her alanda üretimi sağlayacak ve nitelikli istihdam alanları oluşturacak belediyeçilik anlayışı geliştirilecektir.
- Yenilikçi akıllı kentler: Yeniliklerin ve akıllı teknolojilerin, doğaya ve kültürel mirasa zarar vermemesine özen gösteren belediyeler için çalışılacaktır.
- Ulaşım ve altyapı sorunları çözülmüş kentler: Kent sakinlerinin trafikte harcadığı süreyi azaltan ve ulaşım maliyetlerini düşüren yenilikçi ve alternatif ulaşım modelleri sunulacaktır.
- Nefes alan kentler: Yüksek binalardan oluşan kentler değil, çocukların parklarda ve yeşil alanlarda oynadığı; planlı, temiz ve nefes alan kentler oluşturulacaktır.
- Sosyal adaleti sağlayan kentler: Yoksul, engelli ve yaşlılar başta olmak üzere tüm dezavantajlı vatandaşlarımıza onurlarını zedelemeyen sosyal yardım ve pozitif ayrımcılığa yer verilecektir.
- Kültür ve sanatı geliştiren kentler: Kültür-sanat ve spor faaliyetlerine kolayca erişim sağlanacaktır.
- Doğa dostu yeşil kentler: Sadece insanların değil, tüm canlıların haklarının gözetilmesine dikkat edilecektir.
- Mutlu ve gülümseyen kentler: Bireylerin hep birlikte mutlu ve huzurlu yaşadığı belediyeler hizmet verecektir.

HDP, seçim bildirgesinde belediyeçilik anlayışını 8 madde ile sıralamaktadır. Belediyeçilik anlayışı şu şekildedir:

- Eşit hizmet ilkesi esas alınacaktır. Halkın iradesi ve her farklılık karşısında saygı esas alınacaktır. Kent yönetimi konusunda bütün farklılıklar geride bırakılarak bir katılım sağlanacaktır.

- Halkın yönetime katılması hedeflenmektedir. Bu amaçla kent meclisleri, kent forumları, mahalle meclisleri, köy meclisleri, kadın meclisleri, gençlik meclisleri yaygınlaştırılacaktır.
- Her konuda muhtarlar ve azalarla, sivil toplum kuruluşlarıyla birlikte çalışılacak, beraber karar almaya ve yönetmeye dikkat edilecektir.
- Kent forumlarının katkısıyla çeşitli konularda stratejik planlar düzenlenecektir.
- Açıklık / şeffaflık ilkesi dikkate alınarak, meclis toplantıları halka açık yapılacaktır. Toplantı sonuçları web sayfaları ile panolarda yayınlanacak, bu sayede halkın bilgilere erişimi kolaylaştırılacaktır.
- İletişim ve enformasyon sistemi kurulacaktır. Halkla ilişkiler masaları, e-belediyeçilik ve akıllı belediyeçilik uygulamaları yaygınlaştırılacaktır.
- Yaşam alanları veya yerleşim birimlerinde önemli değişikliklere yol açacak büyük ölçekli projelere ve stratejik planlara karar verme noktasında referandum ile halkın onayına başvurulacaktır.
- Kadın özgürlüğü anlayış esas alınacaktır. Kadınların her kademede eşit temsil edilmesi sağlanacaktır. Cinsiyetçi uygulamaların önüne geçilecektir.

İYİ Parti, belediyeçilik anlayışında temel olarak eşit hizmet ilkesini benimsemektedir. Partinin yer verdiği ilkelerin genel olarak içerikleri şu şekildedir:

- Eşit hizmet: Hukuk ve idare karşısında bütün bireylerin eşitliği sağlanacaktır. Irk, din, dil, cinsiyet, etnik köken, farklı düşünce ve kanaatlerinden dolayı herhangi bir ayrıma izin verilmeyecektir.
- Milli duruş: Milli değerlere hizmet edilecektir. Dil, kültür ve manevi değerlerin korunmasına özen gösterilecektir.
- Ortak akıl: Her fikre, ifade ve kanaate saygılı olunacaktır. Tek seslilik desteklenmeyecek, akıl ve istişare desteklenecektir. Herkesi ilgilendiren konularda halkoyu esas alınacak, kararlara halkın katılımı sağlanacaktır.
- Şeffaf, etkin, kaliteli ve iyi hizmet: Yönetimde açıklık, şeffaflık, etkinlik ve kalite olacaktır. Kamu kaynaklarının kullanımı ile ilgili gerçekleştirilecek harcama dökümlerinin bilgisi kamuoyu ile düzenli olarak paylaşılacaktır.
- Sanat ve estetik: Kültür-sanat kurumları ve sanatçılar desteklenecektir. Şehrin mimari ve estetik yapısı; milli, tarihi ve kültürel değerler çerçevesinde belirlenecektir.
- Hızlı, üretken ve ehil: Hızlı ve planlı hareket edilecektir. Personel alımlarında; yakınlık ya da siyasi tercihler değil liyakat ve ehliyet önemli olacaktır. Belediyelere yatırım, üretim ve istihdam teşvik edilecektir.
- Kimsesizin kimsesi: İhtiyaç sahibi olanların yanında olunacaktır. İnsanların hayat kalitesini yükseltmek amacıyla çalışılacak ve projeler üretilirken bu amaç dikkate alınacaktır.

Ayrıca, iyi belediyeçiliği oluşturan bileşenler olarak; bilim ve teknolojiyi esas alan belediyeçilik, insan odaklı sosyal belediyeçilik, katılımcı belediyeçilik, ekonomik kalkınmada etkin belediyeçilik, ulaşımda akılcı belediyeçilik ve çevre dostu belediyeçilik anlayışları sıralanmakta; bunlar geniş şekilde ele alınmaktadır.

SP, belediyeçilik anlayışını “Dürüst Belediyeçilik Anlayışımız ve Temel Prensiplerimiz” başlığı altında sunmaktadır. Partinin belediyeçilik anlayışının kapsamı şu şekilde açıklanmaktadır:

- Planlı ve programlı çalışacağız: Şehirlere hizmet yapılırken reklam amacıyla yapılmayacaktır. Hizmetlerin vaktinde, eksiksiz, ihtiyaçlara göre ve sistematik bir şekilde olması sağlanacaktır.
- İş ehline vereceğiz: Ehil ellerle yapılan iş kaliteli, hızlı ve düşük maliyetle yapılacaktır. İşe alım noktasında akrabalık bağı tarihe karışacaktır. İşin gerektirdiği nitelik dikkate alınacak, hiçbir ayırım gözletilmeyecektir.
- Yolsuzluk ve israfı geçit vermeyeceğiz: Kaynaklar, vatandaşın huzurunu ve refahını artırma amacıyla kullanılacaktır. İhalelerin, kayırmacılık yapılarak yandaşlara dağıtılmasının önüne geçilecektir. Gösteriş, lüks ve şatafat için harcama yapılmayacaktır.
- Bize emanet edilen mali imkânlarla ve belediye mülküne, yetim malına sahip çıkar gibi sahip çıkacağız: Herhangi bir devlet dairesinde kullanılan bir kâğıtta dahi herkesin hakkı ve emeği olduğu anlayışıyla hareket edilecektir.

- Hizmette ve atamada partizanlık ve ayrımcılık yapmayacağız: Dil, din, ırk, mezhep ve hiçbir grup / parti ayrımı kabul edilmeyecektir.
- Kapımız, her zaman ve herkese açık olacak: Vatandaşlar için kapılar sonuna kadar açık olacaktır.
- Her hizmette halkın kültür değerlerini göz önüne alarak, yerel ve kültürel değerleri koruyup, zenginleştireceğiz: Kültürel ve tarihsel mirasın emanetçisi olunacak ve söz konusu emanetler en güzel şekilde yaşatılacaktır.
- Hizmetlerimizde; her işi hızlı, doğru ve estetik biçimde yapacağız: Hizmetlerin tamamı tekrar gözden geçirilecek, şehrin öncelikli ihtiyacına göre planlama yapılacaktır. Estetik de dikkate alınacaktır. Halka sunulan bütün hizmetlerin güzel, çabuk ve düşük maliyetli olmasına dikkat edilecektir.
- Hesap verebilir ve şeffaf olacağız: Bütün hizmetlerin, halkın gözü önünde açık ve şeffaf bir biçimde yapılması sağlanacaktır. Şehrin yönetiminde o şehirde yaşayanlar söz sahibi olacaktır.
- Herkesin derdi ile dertlenecek, halkımız ile bütünleşeceğiz: Vatandaşlar dertleri konusunda “Bu bizim görevimiz değil” demeden dinlenecek ve çözüm üretmek için çaba gösterilecektir.
- İmar uygulamalarında hiç kimseye haksız rant sağlamayacağız: Şehrin planlaması sırasında ranttan sağlanan haksız zenginleşmeye izin verilmeyecektir.
- Merhametli ve adil olacağız: İnsana, topluma, şehre ve şehre ait olanlara yaklaşım konusunda, merhamet ve adalet esas alınacaktır.

Ayrıca sunuş bölümünde de belediyeçilik anlayışına değinilmektedir. Bu kapsamda şehirlerin bütün potansiyellerinin harekete geçirileceği, adil bölüşümün esas alınacağı, kardeşliğin temel ilke edinileceği, ayrımcılığa karşı, çeşitli fikirleri değerlendiren bir yönetim anlayışının esas alınacağı iddia edilmektedir. Rant ekonomisinden ziyade yerel kalkınmayı harekete geçirecek bir anlayışın benimseneceği belirtilmektedir. Aile değerinin ve mahalle kültürünün yeniden hayatın merkezinde yer alan bir belediyeçilik anlayışı olacağı ifade edilmektedir. Son olarak, yeni bir hizmet belediyeçiliği anlayışı olarak şehirlerin bütüncül bir yaklaşımla ele alınacağı teklif edilmektedir.

4.2.4.2. Partilerin Karşılaştırmalı Analizi

AK Parti belediyeçilik anlayışını şu şekilde açıklamaktadır: “Şehir Planları, Altyapı ve Ulaşım, Kentsel Dönüşüm, Benzersiz Şehirler, Akıllı Şehirler, Çevreye Saygılı Şehirler, Sosyal Belediyeçilik, Yatay Şehirleşme, Halkla Birlikte Yönetim, Tasarruf ve Şeffaflık, Değer Üreten Şehirler.” Sıralanan başlıkların içerikleri incelendiğinde ihtiyaç kavramının ön planda olduğu görülmekte ve yapılacak çalışmaların ihtiyaç kapsamında olmasına dikkat edileceğinin altı çizilmektedir.

CHP halkçı belediyeçilik ilkesiyle yola çıkmakta ve esaslarını 3 madde ile belirtmektedir. İlgili maddeler şu şekildedir: “Yerel Yönetim Anlayışı, Yerel Ekonomik Kalkınma Politikası, Kent ve Çevre Politikası.” CHP bunun dışında 12 madde ile şehirlerin nasıl yönetilmesi gerektiğini sıralamaktadır. İlgili maddelere şu şekilde yer verilmektedir: “Hoşgörülü ve Saygılı Kentler, Hakça Paylaşan Kentler, Hesap Veren ve Şeffaf Yönetilen Kentler, Yoksulluğu Yenen Kentler, Üreten ve İstihdam Yaratan Kentler, Yenilikçi Akıllı Kentler, Ulaşım ve Altyapı Sorunları Çözülmüş Kentler, Nefes Alan Kentler, Sosyal Adaleti Sağlayan Kentler, Kültür ve Sanatı Geliştiren Kentler, Doğa Dostu Kentler, Mutlu ve Gülümseyen Kentler.”

HDP belediyeçilik anlayışını 8 madde ile sıralamaktadır. Maddelerin içeriklerine bakıldığında eşit hizmet vurgusu göze çarpmaktadır. Ayrımcılık yapılmayacağı, halkın iradesine her türlü saygı gösterileceği, kimsenin dışlanmayacağı belirtilmektedir. Halkın yönetime katılacağı, beraber karar alınıp, beraber yönetileceği ifade edilmektedir. Açıklık / şeffaflık, etkin bir iletişim ve enformasyon sistemi, kadın özgürlükçü yaklaşım HDP'nin belediyeçilik anlayışının içerisinde yer almaktadır. Ayrıca eşitsizlik ve yoksullukla mücadele, kadın, gençlik, çocuk, ekoloji, kültür ve sanat, yerel ekonomiyi güçlendirme, imar ve şehircilik, ulaşım, halk sağlığı, engelliler, yaşlılar, inançlar ve azınlıklar gibi konularla ilgili düzenlenecek kent forumlarının katkısıyla stratejik planlar yapılacağı da belediyeçilik anlayışı noktasında yer bulmaktadır.

İYİ Parti belediyeçilik anlayışında eşit hizmet ilkesini benimsediğini belirtmektedir. İyi belediyeçilik ilkeleri; “Eşit Hizmet, Milli Duruş, Ortak Akıl, Şeffaf / Etkin / Kaliteli / İyi Hizmet, Sanat ve Estetik, Hızlı / Üretken / Ehil, Kimsesizlerin Kimsesi” olarak sıralanmaktadır. Bunun dışında İYİ Parti; bilim ve teknolojiyi esas alan, insan odaklı sosyal, katılımcı, ekonomik kalkınmada etkin, ulaşımında akılcı ve çevre dostu belediyeçilik anlayışını iyi belediyeçilik bileşenleri olarak adlandırmaktadır.

SP, “Dürüst Belediyecilik Anlayışımız ve Temel Prensiplerimiz” başlığı altında 12 madde ile belediyecilik anlayışını özetlemektedir. Söz konusu maddeler şu şekildedir: “Planlı ve programlı çalışacağız, işi ehline vereceğiz, yolsuzluk ve israfa geçit vermeyeceğiz, bize emanet edilen mali imkânlarla ve belediye mülküne yetim malına sahip çıkar gibi sahip çıkacağız, hizmette ve atamada partizanlık ve ayrımcılık yapmayacağız, kapımız her zaman ve herkese açık olacak, her hizmette halkın kültür değerlerini göz önüne alarak yerel ve kültürel değerleri koruyup zenginleştireceğiz.”

Partilerin belediyecilik anlayışlarına bakıldığında birbirlerinin farklı noktalarından ziyade ortak yönlerinin ön plana çıktığı görülmekte, ortak temalar etrafında birleşme göze çarpmaktadır. Dolayısıyla yerel yönetim anlayışı noktasında bir benzerlik söz konusudur. Özellikle altyapı ve ulaşım, çevre, tasarruf ve şeffaflık, ekonomi ve kalkınma, sosyal belediyecilik, katılımcı belediyecilik, eşitlik ve adalet konuları ön plana çıkmaktadır. Vaatlere yönelik yapılan analizlerde oluşturulan alt kategorilerde bu benzerlik dikkate alınmakta ve bir sonraki başlık altında değerlendirilmektedir.

4.3. Partilerin Seçim Vaatlerine Yönelik Analiz

Partilerin seçim vaatleri değerlendirilirken 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun on dördüncü maddesinde belirtilen belediyelerin görev, yetki ve sorumlulukları dikkate alınmaktadır (Resmi Gazete, 2005). Buradan hareketle vaatler; altyapı / ulaşım, çevre, sosyal belediyecilik, ekonomi / kalkınma ve katılımcı belediyecilik başlıkları altında incelenmektedir. Söz konusu kategorilerin, belediyelerin sorumlulukları içerisinde yer aldığı görülmektedir. Vaatler sırasıyla partilere göre karşılaştırmalı bir şekilde değerlendirilmektedir.

4.3.1. Partilerin Altyapı ve Ulaşım Yönelik Vaatlerinin Analizi

Partilerin altyapı ve ulaşım anlayışlarına yönelik olarak yapılan analizde konuya nasıl bir yaklaşım sergiledikleri dikkate alınmaktadır. Konu bağlamında partilerin neleri sorun olarak gördükleri, çözüm önerisi olarak ne sundukları aşağıda derinlemesine tartışılmaktadır.

4.3.1.1. Partilerin Özsel Analizi

AK Parti, şehirlerin gerçek bir şehir olması noktasında alt yapı ve ulaşım konularının çözüme kavuşturulması gerektiğine dikkat çekmektedir. Alt yapı sorunlarından olan içme suyu, yağmur suyu, kanalizasyon, doğalgaz, enerji ve iletişim hatlarının her şehirde çözüme kavuşturulacağı, AK Partili olmayan belediyelerde de altyapı eksikliklerinin giderilmesi çalışmalarının özenli bir şekilde takip edileceği belirtilmektedir. Ulaşım noktasında toplu taşımaya değinilmekte; toplu taşıma projelerinin hızlandırılıp yaygınlaştırılması, şehirlerin trafik yoğunluğundan kurtarılması ulaşım noktasında çözüm olarak sunulmaktadır. Ulaşım vaatleri kapsamında otopark konusu ele alınarak; şehir planlarında ve imar uygulamalarında öncelik haline getirileceği vurgulanmaktadır. Bu durumda sokaklardaki araç stilasına son verilip, kaldırımların sadece yayaların hizmetinde olacağına dikkat çekilmektedir. Şehir planlarının uzun vadeye yayılacağı, gereksinimleri dikkate alacağı ve adil bir şekilde takip edileceği; planların, altyapı ve üst yapı projelerinin şehirlerin asli karakterlerini güçlendirecek şekilde tasarlanacağı; buradaki amacın koruyarak yaşatma olduğu dile getirilmektedir. Her bir şehrin kendi hikâyesinin olduğu belirtilerek; “Şehirlerimizin silüetini bozan, estetik değeri olmayan, kültür varlığımıza katkıda bulunmayan projelere kesinlikle izin vermeyeceğiz” ifadeleri de eklenmektedir.

CHP'nin altyapı konusundaki vaatleri incelendiğinde, doğal afetleri dikkate aldığı görülmektedir. Bu kapsamda; afet risklerinin azaltılıp herkes için güvenli yerleşimler oluşturulacağı; doğal afet riskinin yüksek olduğu yerleşim yerlerinde, afetlere karşı alınacak önlemlerin ve afetten sonraki süreçte müdahalelerin tüm katılımcıların olması ile planlanacağı ileri sürülmektedir. Parti altyapı noktasındaki söylemlerini sınırlı tutarken; ulaşım konusunu daha kapsamlı şekilde ele almaktadır. Ulaşımında amaçlarının “ucuz, kaliteli ve doğayı kirletmeyen toplu taşıma” olduğunu belirten CHP; şehir içi ulaşımın rahat, ucuz, gürültüsüz hale geleceği; bireylerin hava kirliliği ve stres yaşamayacağı ifadelerine yer vermektedir. Parti ulaşım politikasının güvenli olacağını, rahatlığı sağlayacağını, ucuz ve doğayı kirletmeyen bir anlayışa sahip olacağını ve hareketliliği kolaylaştıracağını dile getirmektedir. Toplu taşımanın ucuzlatılarak, ücretsiz toplu taşıma olanaklarının yaygınlaştırılacağı ve kaliteli hizmetin düşük fiyat ile sunulacağına yer verilmektedir. Şehirlerdeki en değerli arazilerin otopark olarak ayrılmasına izin verilmeyeceğini ifade eden CHP; toplu taşıma sorununun çözülerek, otopark olarak kullanılan alanların bazılarının park olarak şehirlere kazandırılacağına yer vermektedir. Elverişli olan yerlerde bisiklet kullanımının yaygınlaştırılacağına dikkat çekilmekte; bu amaçla güvenli ve sürekliliği olan bisiklet yolları yapılacağına dair vaatte bulunmaktadır. Şehir içi ulaşımın yenilenebilir enerji kaynakları ile karşılanması partinin amaçları arasında yer almakta ve buradan

hareketle ulaşım sisteminin; “doğayı kirletmeyen akıllı otomobillerden, elektrikli otobüslerden, raylı sistemlerden, yoğunlaştırılmış yaya ve bisikletli hareketliliğinden” oluşturulacağı sıralanmaktadır. Parti; cadde, sokak, kaldırım, metro ve demiryolu ağları, otobüs durakları ve aktarma merkezlerinin; yaya öncelikli ve engelsiz mekânlar olarak tasarlanmasını amaçlamaktadır. Engelli ve yaşlıların özel gereksinimlerinin dikkate alınacağı belirtilmekte, bu kapsamda; köprülülük kavşak, üst geçit ve aktarma merkezlerinin, engelli ve yaşlı bireyler düşünülerek söz konusu bireylerin rahat biçimde kullanabilmesine olanak sağlayacak şekilde tasarlanacağı bilgisi verilmektedir. Şehirlerde ulaşım noktasında tek bir araç çeşidine bağımlı olmasına izin verilmeyeceğine dikkat çeken CHP; otobüs, raylı sistem ve deniz yolu gibi çeşitli seçeneklerin teşvik edileceğini ve sıralanan ulaşım çeşitleri arasında bağlantının güçlendirileceğini belirtmektedir. Parti, raylı sistemin gelişiminin ilerlemesi noktasında gerekli tüm yatırımların yapılacağını açıklamaktadır. Özel araçların şehirler ve doğal çevre üzerinde oluşturduğu olumsuz etki ve baskıya yönelik önlemler geliştirileceği; öncelik tanıma noktasında toplu taşımanın, bisikletlerin ve yayaların dikkate alınacağı; gerekli görüldüğü takdirde büyükşehirlerde özel araç trafiğini kısıtlama adına önlemler alınacağı ulaşım noktasında sıralanan diğer vaatlerdir.

İnsana, doğaya ve toprağa yabancılaştıran imar politikalarının olmayacağını belirten HDP; “Şehirleri rant uğruna talan eden zihniyete karşı bireylerle birlikte inşadan ve korumadan yana olacağız” ifadelerine yer vermektedir. Ekolojik yapıların, sokakların, teknik altyapı, üstyapı ve yeşil alanların; kendine yetebilirlik, özgünlük, yerel kimlik anlayışıyla tasarlanacağı vadedinde bulunulmakta; sosyal projelerle desteklenen, insan odaklı dönüşümün savunulacağına dikkat çekilmektedir. Parti, altyapı konusunda içme suyu ve doğal afetlere yönelik birtakım vaatlerde bulunmaktadır. İçme suyunun kent-köy ayrımı yapmadan herkes için erişilebilir kılınacağına dair bilgi verilmektedir. Yerel yönetimlerin en önemli görevinin; şehirlerin ve köylerin doğal ve beşeri afetlere hazırlıklı hale getirilmesi olduğu belirtilmektedir. Sel afetlerini önlemek adına yağış alanlarının ve yağış yoğunluklarının tespitinde etkili erken uyarı birimleri kurulacağına yer verilmektedir. Meskûn mahalden geçen dere yatakları ve drenaj kanalları ile hali hazırda bulunan yağmursuyu kanallarının, iklim koşullarına ve yağış yoğunluğuna uygun duruma getirilip bakımlarının düzenli olarak yapılacağı bilgisi verilmektedir. Toplu ulaşım odaklı projeler savunulacağı ileri sürülmektedir. Bireysel ulaşımın; trafik yoğunluğuna sebebiyet vererek şehirleri kilitletiğine, gürültüye ve hava kirliliğine neden olduğuna bundan dolayı da sınırlandırılacağına dikkat çeken HDP; doğada olumsuz etkiye yol açan ulaşım projelerine karşı, ulaşımı doğayla barışık hale geliştirmenin yollarının aranacağına ve bunun mücadelesinin verileceğine dair söz vermektedir. Ayrıca kara, demir, deniz, göl ulaşımı arasında entegrasyonun sağlanacağı, kara ulaşımına bağımlılığın azaltılıp seçeneklerinin çoğaltılacağına da dikkat çekilmektedir.

Altyapı konusunda doğal afetleri dikkate alan İYİ Parti; coğrafi bilgi sistemlerinin afet öncesi ve sonrasında kullanılacağını, afetler için erken uyarı sistemleri kurulacağını, afet risk yönetimi hazırlık ve görülen zarar azaltma birimi oluşturulacağını, şehirlerin afetlerle mücadele noktasında hazır hale getirileceğini belirtmektedir. Şehirlerde, altyapı veya atıklara bağlı olarak oluşan kokuya, hava kirliliğine ve gürültüye bağlı tüm sağlık sorunlarının önlenmesine dair çeşitli söylemlere yer verilmektedir. Coğrafi Bilgi Sistemi tabanlı hizmet uygulaması geliştirileceği, bu sayede Teknolojik Altyapı Envanteri hazırlanacağı, elde edilen bilimsel verilerle yapısal eksikliklerin giderileceği bilgisi verilmektedir. Ulaşım, su kaynakları, atık su, atık yönetimi ve enerji üretimi konularında; akıllı kent modeli ile bilişim teknolojilerinin kullanılarak maksimum tasarruf sağlanacağına dikkat çeken İYİ Parti; hızlı, ucuz ve iyi ulaşımın akıllı ulaşım sistemi ile temin edileceğini bildirmektedir. Şehirlerde raylı sistemler yapılması, kesintisiz ulaşım bütünlüğü sağlanması partinin ulaşım vaatleri arasında bulunmaktadır. Ulaşım konusunda çeşitli konulara değinen İYİ parti, birtakım vaatlerini şu şekilde sıralamaktadır: “Toplu taşımada elektrikli araç kullanımına geçilecektir. Ucuz ve indirimli ulaşım, teknolojik kolaylıklarla sağlanacaktır. Öğrencilere okul gidiş-geliş saatlerinde ücretsiz ulaşım imkânı tanınacak, mobil bilet uygulaması başlatılacaktır. Şehir içi ulaşımında bisiklet ve yürüyüş yolları kullanıma açılacaktır. Akıllı ulaşım ile sinyalizasyon, kavşak ve trafik akışı kontrol edilecek, park sorununa çözüm bulunacaktır.”

Doğru bir imar kapsamında, doğru bir planlama faaliyeti ile altyapısı sağlıklı şehirler kurulacağını belirten SP; doğal afetlere dayanıklı bir şehir planlanırken aynı zamanda güçlü bir bilişim altyapısının da sağlanacağını ileri sürmektedir. Altyapı anlayışlarının; su, kanalizasyon, yol, kaldırım vb. kentsel gereksinimlerin tümünü sağlıklı bir biçimde karşılayan; yeni teknolojilere açık bir şehir formu oluşturulacağı açıklanmaktadır. Şehirlerin kaldırım, yol, kanalizasyon, elektrik vb. altyapı çalışmalarını uzun dönemli bir yaklaşımla ele alacak olan parti; bu kapsamda ilgili kurumlarla koordinasyon halinde çalışılacağına dikkat çekmektedir. Şehirlerdeki imar faaliyetlerinin planlanması sürecinde akademisyenler ve diğer kentsel aktörlerden oluşan bir danışma kurulu oluşturulacağını ifade eden SP; çalışmalarında uzun vadeli gereksinimlere göre şekil alan, tarihi ve coğrafi dokuya özen gösteren

ve gelecek kuşakların ihtiyaçlarını dikkate alan bir yaklaşım öne sürmektedir. Tarihi mirasın, şehirlerin imar planlarında ve altyapı çalışmalarında mutlaka dikkate alınacağı ve eski yapıların şehir hayatına tekrar kazandırılacağı partinin söylemleri arasındadır. Deprem kuşağında yer alan şehirlerin birçok afet türünün tehdidine açık olduğunun altı çizilmektedir. Buradan hareketle de, şehirlerin altyapısı planlanırken bütün risk türlerine dirençli şehirler inşa edileceğine dikkat çekilmektedir. Ulaşım konusunda çeşitli noktalara değinen SP, yerel yönetimlerde ulaşım sorununa bütüncül ve sürdürülebilir çözümler üretileceğini; öncelikli olarak ulaşımın toplu taşıma perspektifi içinde metro ve raylı sistemler merkeze alınarak çözüme kavuşturulacağını; hem bireysel hem de toplumsal çıktısı ve maliyeti yüksek olan bireysel ulaşımın azaltılması için toplu ulaşım türlerinin zenginleştirilip ulaşım akslarının yeniden yapılandırılacağını sıralamaktadır.

4.3.1.2. Partilerin Karşılaştırmalı Analizi

AK Parti; içme suyu, yağmur suyu, kanalizasyon, doğalgaz, enerji ve iletişim hatları gibi altyapı sorunlarının çözüleceğini belirtmektedir. AK Partili olmayan belediyelerde de altyapı eksiklerinin tamamlanması amacıyla yapılan çalışmaların yakından izleneceği bilgisi verilmektedir. Ulaşım konusunda toplu taşıma, otopark konuları ele alınmaktadır. Şehir planlarında ve imar uygulamalarında otopark konusunun öncelik haline getirileceği vurgulanmaktadır. CHP, altyapı noktasında güvenli yerleşim konusuna değinmekte bu bağlamda doğal afetlere karşı çeşitli önlemlerin alınacağına yer vermektedir. Toplu taşıma noktasında; ucuz, kaliteli ve tabiatı kirletmeyen toplu taşıma vurgusu yapan CHP, yayınladığı bildirmede ulaşım konusuna geniş yer ayırmaktadır. HDP; imar politikalarında insanı, doğayı ve toprağı dikkate alacaklarını, insan odaklı dönüşümü savunduklarını bildirmektedir. İçme suyu, doğal afetler ve kentsel dönüşümle ilgili vaatlerde bulunmaktadır. HDP, toplu ulaşım odaklı projeler amaçladığını dile getirmektedir. Bireysel ulaşımın sınırlandırılacağı iddia edilerek, doğa yıkımına neden olan ulaşım projelerine karşı oldukları ifade edilmektedir. Ulaşım konusunda sadece kara ulaşımına bağımlı olunmayacağı; demir, deniz ve göl ulaşım türleri ile kara ulaşımı arasında entegrasyon sağlanacağı da belirtilmektedir. İYİ Parti, doğal afetlerin öncesinde ve sonrasında coğrafi bilgi sistemleri kullanılacağını, afetlere karşı erken uyarı sistemi kurulacağını ileri sürmektedir. Akıllı ulaşım sistemiyle hızlı, ucuz ve iyi ulaşımın sağlanacağına yer verilmekte; şehirlerde raylı sistemlerin kurulacağı bu sayede kesintisiz ulaşım bütünlüğüne ulaşılacağı iddia edilmektedir. Ayrıca, toplu ulaşımında elektrikli araç kullanımına geçileceği bilgisi verilmektedir. Ucuz ve indirimli ulaşım, öğrencilere ücretsiz ulaşım, bisiklet ve yürüyüş yolları, park sorunu İYİ Parti tarafından ulaşım konusu kapsamında ele alınan diğer konulardır. SP, sağlıklı şehirler kurmanın doğru bir imar ve planlamasıyla olacağı vurgusu yapmaktadır. Şehirlerin doğal afetlere dayanıklı olacağı, aynı zamanda şehirlerde güçlü bir bilişim altyapısı sağlanacağı vaat edilmektedir. Kentsel ihtiyaçlardan olan; su, kanalizasyon, yol, kaldırım vb. konusunda sağlıklı bir altyapı anlayışıyla beraber yeni teknolojilere açık bir şehir planladıkları dile getirilmektedir. SP de ulaşım noktasında toplu ulaşım konusunu ele almaktadır. Sürdürülebilir çözümler üretileceği, metro ve raylı sistemlerin merkeze alınarak sorunların çözüme kavuşturulacağı ifade edilmektedir.

Partilerin altyapı ve ulaşım konusundaki vaatleri genel olarak değerlendirildiğinde; toplu taşıma, otopark sorunu, doğal afet konularında ortaklık yakalandığı görülmektedir. İlgili konulardan farklı olarak AK Parti şehirlerin estetik değeri olmasına, CHP ve İYİ Parti bisiklet başta olmak üzere çevreyi kirletmeyecek diğer ulaşım çeşitlerinin kullanılmasının yaygınlaştırılmasına, HDP şehirleri inşa ederken rantın değil korumanın esas alınmasına, SP toplu ulaşım türlerinin zenginleştirilmesine yer vermektedir.

4.3.2. Partilerin Çevreye Yönelik Vaatlerinin Analizi

Partilerin seçmene sundukları çevre ile ilgili vaatlerde hangi konulara yer verdiklerinin tartışıldığı bu bölümde, geleceğin korunması adına yapılacak faaliyetlere yer vermeye özen gösteren partilerin üzerinde yoğunlaştıkları projeler irdelenmektedir. Sorunların çözümüne yönelik izlenecek olan yol ve planlanan projelere ilişkin tartışma aşağıda sunulmaktadır.

4.3.2.1. Partilerin Özsel Analizi

Şehirlerde yaşayan insan sayısının artışıyla birlikte küresel ölçekte gelir dağılımının giderek bozulduğunu belirten AK Parti; yapay zekâ gibi yeni teknolojilerin önemli fırsatlar sağladığını ancak kimi belirsiz durumları da beraberinde getirdiği konusunda eleştiride bulunmaktadır. Ekolojik tahribatın, dünyanın geleceği açısından her geçen gün daha çok tehdit içerdiğine dikkat çekilmektedir. Son iki yüzyılda, çarpık kentleşmeden çevre kirliliğine, sosyal bunalımlardan terör olaylarına ve savaşlara dek çok sayıda sorunla karşı karşıya gelen dünyanın artık tarihi bir yol ayrımına girdiği belirtilerek; parti olarak bu tablonun üzerinde daha fazla düşünmeye ittiği ifade edilmektedir. AK Parti, çevre konusundaki vaatlerinde tüm varlıklarla uyum içinde bir hayatın sürdürülmesini

amaçlamakta, millet bahçelerinin her şehirde yaygınlaştırılarak; halkın ailesiyle huzur içerisinde vakit geçireceği, dinleneceği, sosyal ve kültürel etkinliklere katılım gösterebileceği bir ortam oluşturacaklarına dair söz vermektedir. Çevre kirliliği noktasında da çeşitli konuları ele alan AK Parti; tabiat kaynaklarının sonsuz olmadığı bilinciyle, şehirleri yeşil alanlar ile güzelleştirmeyi, kitlesel tüketimden oluşan atıkların çevreyi kirlletmesini engellenmeyi misyon edinmektedir. Katı atık konusundan kanalizasyona, hava ve gürültü kirliliğine dek, doğaya zararı dokunan bütün unsurların olumsuz etkilerini gidermeye dönük yatırımların tüm şehirlerde yaygınlaştırılacağı vaat edilerek; bu bağlamda sıfır atık projesinin her kurumda ve evde hayata geçirileceği ifade edilmektedir. İnsan-şehir-tabiat konularında dengenin gözetilerek, şehirlerin yeşil ve sürdürülebilir büyüme ilkesiyle inşa edileceği işaret edilmektedir.

Sürdürülebilir şehirlerin, çevre dostu yerel yönetim politikalarıyla mümkün olduğunu öne süren CHP; bu amaçla doğayı koruyacak ve enerji verimliliğini sağlayacak politikaların hâkim kılınacağını altını çizmektedir. Partinin çevre konusundaki hedefleri arasında; sağlıklı şehirler oluşturulması, atık üretiminin azaltılması ve hayvan haklarının korunması olduğu ortaya konulmaktadır. “Belediyelerin sanayi kuruluşlarına vereceği çalışma ruhsatı vb. izin belgelerinde tesisin çevre mevzuatı kapsamında yerine getirmesi gereken yükümlülükleri sağlayıp sağlamadığı sıkı bir şekilde denetlenecektir” ifadelerine yer verilmektedir. Var olan atık su arıtma tesislerinin verimliliğinin artırılacağına değinen CHP, su tüketimini düşürecek tedbirler alınacağını açıklamaktadır. Belediyelerin hizmet alanı içerisinde bulunan sanayi bölgelerinde endüstriyel atık su hatlarıyla, yağmur suyu hatlarının ayrılması hususunda faaliyetler yürütüleceği ileri sürülmektedir. Sonucunda ise, atık su arıtma tesislerindeki işletme maliyetlerinin düşürülmesi ve enerji tüketiminin azaltılmasının amaçlandığı dile getirilmektedir. Organik atıklardan elektrik enerjisi elde edilmesi amacıyla uygun yerlerde biyogaz enerji tesisleri kurulmasına önderlik edileceği ifadelerine yer verilmektedir.

HDP çevre konusunda, doğa ve gelecek dostu bir anlayış benimseneceğini; bu kapsamda da “insanı ve doğayı esas alan, bütün canlıları koruyan, şehirleri bir arada yaşama ve dayanışma mekânlarına dönüştüren bir bütçe” yapılacağını bildirmektedir. Doğal yaşam alanlarına, ekolojik sistemlere, suya ve biyoçeşitliliğe sahip çıkılacağı bilgisi verilmektedir. Şehirlerin ekolojik sınırlarını dikkate alan düzenlemelerin hayata geçirileceği ifade edilmektedir. Küresel iklim değişikliği ile ilgili programların çıkarılacağına değinen HDP; fosil yakıtların kullanımının sınırlandırılacağını; petrol, kömür, asfalt ve betona bağımlılıktan kurtaran politikalar geliştirilip uygulanacağını öne sürmektedir.

İYİ Parti'nin çevre konusundaki vaatleri incelendiğinde; her çeşit bitki ve hayvanın, serbestçe yaşam sürebileceği kent parkları ve ormanları geliştirileceği, şehirlerde aç ve sahipsiz hayvan bırakılmayacağı belirtilmektedir. Parklarda kuş evleri, kedi ve köpek barınaklarının yer alacağı dile getirilmektedir. İnsansız hava araçları ile şehirlerdeki kaçak yapıların tespit edileceğini iddia eden İYİ Parti; yeşil alanları ve doğayı olumsuz etkileyen her tür yapıya anında müdahale edileceğini de eklemektedir. Sertifikalı ekolojik yeşil bina uygulamalarının başlayacağına işaret eden İYİ Parti; eko-kent ve eko-köyler oluşturulacağını bildirmektedir. Su rezervlerinin tamamının korumaya alınacağı, gelecek kuşakların su yönetiminin planlanacağı ifade edilmektedir. Yağmur sularının toplanıp, tarım ve şehir içi sulama alanlarında kullanılacağı ileri sürülmektedir. Su şebeke sistemlerindeki kaçakların önlenerek, tasarruf sağlanacağı bilgisini veren parti; enerjisini kendi üreten şehirler inşa edeceklerini de eklemektedir. Yenilenebilir, ucuz, çevre dostu enerji üretileceğine işaret eden İYİ Parti, bu kapsamdaki vaatleri şu şekilde sıralamaktadır: “Belediye binalarına güneş panelleri yerleştirilecek, akıllı kamu binaları ile enerji tasarrufu sağlanacak, katı atıktan enerji üreten sistemler kullanılacaktır.”

İnsanların varoluşuna uygun kentsel çevrelerde yaşamasına imkân sağlayacak bir belediye ve şehir yönetimi kurulacağını ifade eden SP, insanın yeşil alana olan ihtiyacının hem ruh sağlığı hem beden sağlığı açısından zaruri olduğu bilgisini vermektedir. Bu ihtiyacın karşılanması için ulusal ve uluslararası tecrübelerin dikkate alınarak, yeni bir strateji geliştirilip bireyin yeşil alanla olan irtibatının yeniden sağlanacağı açıklaması yapılmaktadır. Parti; belediyeçilik anlayışlarının, Anayasa ile güvence altına alınan “sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşam hakkı” ilkesi doğrultusunda iklim dostu belediyeçilik ve yeşil şehirler odağında hayata geçirileceğini ileri sürmektedir. Şehir ekosisteminin korunması için kamuoyunun her platformda bilgilendirileceğini ileri süren SP, doğal yaşam projesi ile kent ormanlarının artırılmasını ve halkın doğal yaşama katılmasını amaçlamaktadır.

4.3.2.2. Partilerin Karşılaştırmalı Analizi

AK Parti, şehirlerde yaşayan insan sayısının artmasıyla dünya üzerinde pek çok konuda sorun yaşandığını, bunlardan birinin de ekolojik tahribat olduğunu ifade etmektedir. Çevrenin korunması noktasında, tüm varlıklarla

uyum içinde bir hayatın sürdürülmesinin sağlanacağı, millet bahçelerinin her şehirde yaygınlaştırılacağı, şehirlerin yeşil alanlarla güzelleştirileceği, kitlesel tüketimden kaynaklı oluşan atıkların çevreyi kirletmesine engel olunacağı vaat edilmektedir. Sıfır atık projesinin yaygınlaştırılacağı, şehirlerin yeşil ve sürdürülebilir büyüme ilkesinden yola çıkılarak inşa edileceği belirtilmektedir. CHP, sürdürülebilir şehirlerin çevre dostu yerel yönetim politikalarıyla mümkün olduğuna değinmektedir. Partinin çevre konusundaki hedefleri sağlıklı kentlerin oluşturulması, atık üretiminin azaltılması ve hayvan haklarının korunması olarak sıralanmaktadır. Su tüketimini de ele alan CHP; su arıtma tesislerinin verimliliğinin arttırılacağını, su tüketimini düşürecek tedbirler alınacağını ileri sürmektedir. HDP, doğa ve gelecek dostu bir anlayış benimseyeceğini iddia etmektedir. Küresel iklim değişikliği konusunda da vaatlerde bulunan HDP; fosil yakıtlarının kullanımının sınırlandırılacağını, kömür, petrol, asfalt ve betona bağımlılıktan kurtaran politikaların geliştirilip uygulanacağını vurgulamaktadır. Ekolojik sistemlere, doğal yaşam alanlarına, su kaynaklarına ve biyoçeşitliliğe sahip çıkma çevre konusunda ele alınan diğer konulardır. İYİ Parti, şehirlerde sahipsiz ve aç hayvan bırakılmayacağını, yeşil alanlara ve doğayı olumsuz etkileyen her çeşit yapıya anında müdahale edileceğinin altını çizmektedir. Sertifikalı ekolojik yeşil bina uygulamalarının başlayacağı, bu kapsamda da eko-kent ve eko-köylerin oluşturulacağı vaat edilmektedir. Su konusuna da değinen İYİ Parti, su rezervlerinin tamamının korumaya alınacağını, gelecek kuşakların su yönetiminin planlanacağını, yağmur sularının toplanıp, tarım ve şehir içi sulama alanlarında kullanılacağını belirtmektedir. Ayrıca yenilenebilir enerji konusunda ucuz ve çevreye dost enerji üretileceğine, belediye binalarında güneş panelleri yer alacağına, akıllı kamu binaları sayesinde enerji tasarrufu sağlanacağına, katı atık ile enerji üreten sistemlerin kullanılacağına işaret edilmektedir. SP, insanların kentsel çevrelerde yaşamasına imkân sağlayacak bir belediye ve şehir yönetimi kurulacağını dile getirmektedir. İnsanın yeşil alana olan ihtiyacının hem ruh sağlığı hem beden sağlığı açısından zaruri olduğu; bundan dolayı da ulusal ve uluslararası tecrübelerin dikkate alınarak yeni bir strateji geliştirileceği iddia edilmektedir. Sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşam hakkı ilkesi doğrultusunda iklim dostu belediyeçilik ve yeşil şehirler odağında hayata geçirilecek bir belediyeçilik anlayışının benimseneceğinin altı çizilmektedir.

Çalışma kapsamında ele alınan partiler, çevreye yönelik vaatlerde ekolojik tahribatın önlenmesi, çevrenin / yeşilin korunması, atık üretiminin azaltılması, hayvanların korunması, su tüketiminin bilinçli bir şekilde olması gerektiği ve yenilenebilir enerji kaynakları ile ilgili vaatlerde bir bütünlük yakalamaktadır. Partilerin ayrıştıkları vaatler genel olarak ön plana çıkmamaktadır.

4.3.3. Partilerin Sosyal Belediyeçiliğe Yönelik Vaatlerinin Analizi

Partilerin sosyal belediyeçilik konusunda temel olarak hangi temalara değindiklerini ortaya çıkarmayı amaçlayan bu bölümde; her partinin ilgili belediyeçilik yaklaşımı değerlendirilmekte ve ideal sosyal belediyeçiliği nasıl ele aldıkları ortaya konulmaktadır.

4.3.3.1. Partilerin Özsel Analizi

AK Parti; sosyal belediyeçilik anlayışının, bütün mağdur ve mazlumlarla beraber ailelere, çocuklara, gençlere, kadınlara, yaşlılara ve engelli bireylere hizmet sağlayacak biçimde genişleteceğini ileri sürmektedir. Aile kurumunu güçlendirmek için gerekli çalışmaların yürütüleceğine, insana hizmet üreten belediyeçilik yapılacağına, sporu her kesime ulaştırmak için altyapı faaliyetlerinin arttırılacağına yer verilmektedir. Sosyal belediyeçilik çalışmalarında kalite standartları oluşturularak, her yerde belirli bir seviyenin üzerinde hizmet verilmesinin amaçlandığı bildirilmektedir.

Sosyal yardımların, siyasi amaçlarla gerçekleştirilemeyeceği eleştirinde bulunan CHP; sosyal yardımların yapılmasında, yardım alan bireylerin onurunu zedelememesi gerektiğini belirtmektedir. Yoksullukla mücadele amacıyla sağlanan desteklerin arttırılarak sürdürüleceği bilgisi verilmektedir. Sosyal yardımlarda, saptanan muhtaçlık ölçütleri bağlamında, bütün bireylere objektif olunacağı açıklanmaktadır. “Yoksul ve dar gelirli ailelerin yaşadığı bölgeler başta olmak üzere imkân dâhilindeki tüm bölgelerde çalışan ebeveynleri rahatlatacak ve çocuğun sağlıklı gelişimine hizmet edecek, çocuk yuvaları ve kreşler açılacaktır” ifadeleri yer almaktadır. CHP belediyelerince çocuk sahibi ailelere yönelik olarak yürütülen; çocuk bezi, mama, ilaç ve beslenme yardımlarının geliştirilerek devam edeceği sözü verilmektedir.

HDP; bir arada yaşamayı, dayanışmayı ve paylaşmayı dikkate alacaklarını dile getirmektedir. Halkın su, ısınma, eğitim, barınma, gıda, ulaşım, internet ihtiyaçlarıyla ilgili gereken desteğin verileceği belirtilmektedir. Şehir içindeki eşit olmayan gelişmeyi engellemek için yoksul olan bölgelere daha çok pay ayrılıp, rantçılığa asla izin verilmeyeceği ileri sürülmektedir. Herkesin hayat kalitesinin yükseleceğine değinen HDP; çocukların, gençlerin, engellilerin, yaşlıların ve dezavantajlı grupların gözetilerek özgün ihtiyaçlarını gideren öncelikli politikalar

geliştirileceğine işaret etmektedir. Sağlık, eğitim, ulaşım ve barınma gibi hizmetlerin toplumun dezavantajlı grupları için ulaşılabilir hale getirileceği açıklanmaktadır.

İYİ Parti, zor koşullarda yaşamlarını devam ettiren grupların “sosyal doku haritası” ile Coğrafi Bilgi Sistemi veri tabanında toplanacağı bilgisini vermektedir. Gerekli analizlerin yapılarak, toplanan veriler sayesinde hizmetlerin, gerçek ihtiyaç sahiplerine ulaştırılacağı ifade edilmektedir. Söz konusu kesimlere; sosyal belediyeçilik anlayışıyla örtüşen, insan onuruna yakışır destekler verileceğinin altı çizilmektedir. Sosyal yardım yapılacak olan bireylere nakdi yardımların, iyi kartlara yüklenerek ve iyi belediyelerin anlaşmalı olduğu indirimli market, bakkal ve kooperatiflerde kullanılabilceğine yer verilmektedir.

SP, sosyal belediyeçilik ilkesi gereğince şehirlerde yaşayan dar gelirli ailelerin sosyal ve kültürel hizmetlere erişimini kolaylaştıracaklarını duyurmaktadır. Sokakta kalan çocukların ve kimsesizlerin barınmaları, rehabilitasyonları, üretici duruma getirilmeleri ve toplumla yeniden bütünleşmelerinin sağlanacağı açıklanmaktadır. Çocukların ve gençlerin zararlı akımlardan ve alışkanlıklardan korunmaları için “belediye-aile-okul işbirliği” ni esas alan ve sağlıklı bir şehir, sağlıklı bir toplum ve sağlıklı bir ülke hedefleyen nesillerin yetişmesi için etkili ve sürdürülebilir çalışmalar yapılacağına yer verilmektedir.

4.3.3.2. Partilerin Karşılaştırmalı Analizi

AK Parti, sosyal belediyeçilik anlayışlarını mağdur ve mazlumlarla beraber ailelere, çocuklara, gençlere, kadınlara, yaşlılara, engelli bireylere hizmet sağlayacak biçimde genişleteceklerini belirtmektedir. Aile kurumunu güçlendirmek amacıyla gerekli çalışmaların yapılacağı, insana hizmet üreten belediyeçilik yürütüleceği, sporu her kesime ulaştırmak için altyapı faaliyetlerinin arttırılacağı vurgulanmaktadır. Sosyal belediyeçilik çalışmalarında kalite standardının oluşturulacağı, her yerde belirli bir seviyenin üzerinde hizmet verilmesinin amaçlandığı ifade edilmektedir. CHP, sosyal belediyeçilik konusunda sosyal yardımlara değinmektedir. Sosyal yardımların siyasi amaçlarla gerçekleştirilmemesi gerektiğinin altı çizilmektedir. Sosyal yardımların ortaya konulan muhtaçlık ölçütleri doğrultusunda tüm bireylere eşit şekilde sağlanacağına yer verilmektedir. Sosyal belediyeçilik kapsamında ebeveynlere, çocuklu ailelere yönelik çeşitli vaatler de söz konusudur. Bu noktada çocuk bezi, ilaç, mama ve beslenme yardımlarının geliştirilerek sürdürüleceğine dikkat çekilmektedir. HDP; bir arada yaşama, dayanışma ve paylaşma vurgusu yapmaktadır. Toplumun dezavantajlı kesimleri vurgusu ön plana çıkarılmakta, eşitsiz gelişmenin önüne geçileceği iddia edilmektedir. Çocuklar, gençler, engelliler, yaşlılar ve dezavantajlı grupların gözetilerek; özgün ihtiyaçlarını giderecek öncelikli politikalar geliştirileceğine dikkat çekilmektedir. Sağlık, eğitim, ulaşım ve barınma gibi hizmetlerin toplumun ihtiyaç sahibi kesimleri için ulaşılabilir hale getirileceği belirtilmektedir. İYİ Parti, zor koşullarda yaşayan bireylerin ihtiyaç analizinin yapılacağını bu sayede hizmetlerin gerçek ihtiyaç sahiplerine ulaşacağını vurgulamaktadır. Sosyal yardıma muhtaç bireylere yapılacak nakdi yardımların, belediyenin anlaşmalı olduğu indirimli market, bakkal ve kooperatiflerde kullanılacağı ileri sürülmektedir. SP, şehirlerde yaşayan dar gelirli ailelerin sosyal ve kültürel hizmetlere erişimlerinin kolaylaşacağını dile getirmektedir. Sokakta kalan çocukların ve kimsesizlerin toplumla bütünleştirilmesi amaçlanmaktadır. Çocukların ve gençlerin zararlı akımlardan ve alışkanlıklardan korunmaları için “belediye-aile-okul işbirliği” ni esas alan ve sağlıklı bir şehir, sağlıklı bir toplum ve sağlıklı bir ülke hedefleyen nesillerin yetişmesi için etkili ve sürdürülebilir çalışmalar yapılacağı bildirilmektedir.

Elde edilen verilerin değerlendirilmesiyle partilerin sosyal belediyeçilikle ilgili olarak; hizmette eşitlik vurgusu yaptıkları, huzurlu ve sağlıklı bir toplum tasavvuru hedefledikleri, sosyal yarımara ilişkin birtakım önerilerde buldukları görülmektedir. Bir önceki kategoride olduğu gibi burada da sosyal belediyeçilikle ilgili, partilerin farklarını ortaya koyan belirli vaatler söz konusu değildir.

4.3.4. Partilerin Ekonomi ve Kalkınmaya Yönelik Vaatlerinin Analizi

Bu bölümde, partilerin aynı temaları çeşitli şekillerde ele almalarından kaynaklanan farklılığın ekonomi ve kalkınma vaatlerine ne şekilde yansıtıldığı incelenmektedir.

4.3.4.1. Partilerin Özsel Analizi

AK Parti; şehirlerin gayrimenkul esaslı zenginleşme aracı olmaktan çıkartılıp, insanın ekonomik ve kültürel üretkenliğinden kaynaklanan katma değer ile güçlenen mekânlar haline getirileceğini ileri sürmektedir. Parti geçmiş yıllarda, ekonomik kalkınmanın ve refah artışının ana lokomotif olan Kent Ekonomileri Forumu'nun, 81 ili kapsayan şekilde gerçekleştirildiğini hatırlatmaktadır. 2018 yılında 30 büyükşehri kapsayan Şehir 2023 Projesi hazırlandığı bilgisi verilmektedir. Şehirlerin ekonomiden kültüre tüm yönlerinin analiz edildiği, olumlu ve

olumsuz taraflarının belirlendiği söz konusu çalışmalar ışığında, yeni dönemde belediyelerin değer üreten şehirler anlayışıyla yönetileceği açıklanmaktadır. Parti, ekonomi ve kalkınmaya yönelik vaatler kapsamında; yatırımların ve hizmetlerin yapılırken kullanılan kaynağın gerekliliği, verimliliği, önceliği ve kalitesinin titiz bir şekilde değerlendirildikten sonra adım atılacağını anlatmaktadır. Parti; şehirlerin gayrimenkul amaçlı zenginleşme aracı olmaktan ziyade; kültürel ve ekonomik üretkenliği ile katma değer sayesinde güçlenen mekânlar haline getirileceğine işaret etmektedir.

CHP yerel yönetimlerin, ekonomik krizin oluşturduğu olumsuz durumlarla mücadele edeceği; üretim, yatırım ve iş olanaklarının arttırılacağı ifadelerine yer vermektedir. Parti ekonomi ve kalkınma noktasında, kaynakların adaletli şekilde bölüşülmesini amaçlamaktadır. Yerel ekonomik kalkınma projeleri neticesinde şehir ile kırsalın eşit bir şekilde gelişmesinin sağlanacağı ileri sürülmektedir. Yerel yönetim kaynaklarının, eşit ve katılımcı bütçe ilkesi doğrultusunda kullanılacağı açıklanmaktadır. Yoksullukla mücadele amacıyla gerekli bütün tedbirlerin alınacağını belirten CHP, hayat pahalılığına son verileceğinin altını çizmektedir. Halkın ihtiyaçlarını sağlamak için yerel kalkınmanın amaçlandığı; tarımsal üretim ile kırsalın yeniden canlanacağı dile getirilmektedir.

Yerel ekonominin topluma hizmet eden güçlü bir yapı olmasını amaçlayan HDP; ekonomik krizlere, eşitsizliğe, yoksulluğa ve sömürüye karşı koruma ve geleceğe sağlam bakmanın bu amaçla sağlanacağını belirtmektedir. İnsanları yardıma muhtaç hale getiren iktidar anlayışına karşı oldukları açıklanmaktadır. Yoksullukla mücadelenin belediyelerin temel kamu görevlerinden birisi olarak görüleceği duyurulmaktadır. Yerel ekonomik gelişmede payı bulunan ticaret ve sanayi odaları, kent konseyleri, kooperatifler, birlikler, sivil toplum kuruluşları gibi bütün yapılarla birlikte işsizliğin azaltılması ve istihdamın geliştirilmesi amacıyla çaba gösterileceği bildirilmektedir.

İYİ Parti genel merkezinde “Mahalli Yönetim Akademisi”, şehirlerde de “Kentsel Kalkınma Strateji Merkezi” kurulacağı bilgisine yer verilmektedir. Söz konusu merkezlerde bölgesel kalkınma stratejileri geliştirme, kentten geri kalan ve desteklenmesi gereken alanlarının belirlenerek kalkınmanın sağlanacağı ileri sürülmektedir. Kamusal ve özel sanayi bölgeleri ile küçük sanayi sitelerinin kuruluşlarının teşvik edileceği ifade edilmektedir. Bunun için gerekli sosyal ve teknik altyapıların tesis edileceğini belirten İYİ Parti, yerli ve dış yatırımcının kente gelmesinin sağlanacağını dile getirmektedir. Her bölgenin ihtiyaçları dikkate alınarak yatırım envanteri oluşturulup, savurganlığa son verileceği açıklanmaktadır. Akıllı ve bilgiye dayalı yönetim modeli sayesinde sınırlı sayıdaki kamu kaynaklarından tasarruf yapılarak, belediye gelirlerinin arttırılacağı ileri sürülmektedir. Tarımsal üretimin, sanayi ürününe dönüşmesini sağlayan politikalar uygulanacağı bilgisini veren İYİ Parti, küçükbaş hayvan dağıtımını ve arıcılığın destekleneceğini de eklemektedir.

Yerel kalkınmanın bütün aşamalarının “yöreye özgü ekonomi” modeliyle gerçekleştirileceği bilgisini veren SP, bu çerçevede her şehre kalıcı üretim tesisleri kazandırılacağını ifade etmektedir. Yöreye özgü üretimi teşvik için belediyelerde bütün imkânların seferber edileceği bildirilmektedir. Yerel kalkınmanın dinamikleri içinde kamu, özel sektör ve üniversite üçlüsünün bir araya getirilerek belediyelerin şehir bazında kalkınmaya öncülük yapmasını sağlanacağı açıklanmaktadır. Yerel kalkınma yaklaşımını zenginleştirerek şekilde meslek edindirme kursları düzenlenerek hem bireylerin meslek sahibi olmalarının kolaylaştırılacağı hem de çeşitli sektörlerle nitelikli istihdam imkânları tanınacağı ileri sürülmektedir. Kırsal kalkınmanın, yerel kalkınmanın bir parçası haline getirilerek; bütüncül bir yönetim anlayışının hayata geçirileceği dile getirilmektedir.

4.3.4.2. Partilerin Karşılaştırmalı Analizi

AK Parti; şehirleri gayrimenkul amaçlı zenginleşme vasıtası olmaktan ziyade, insanın ekonomik ve kültürel üretkenliğinden kaynaklanan katma değerle güçlenen mekânlar haline getirileceğini vurgulamaktadır. Yatırımların ve hizmetlerin yapılırken kullanılan kaynağın verimliliği, önceliği, gerekliliği ve kalitesi özenli bir şekilde değerlendirildikten sonra adım atılacağı belirtilmektedir. CHP, ekonomik kriz konusuna değinmiş olup; yerel yönetimlerin, ekonomik krizin oluşturduğu olumsuzluklarla mücadele edeceğini ileri sürmektedir. Yerel ekonomik kalkınma projeleri, yerel yönetim kaynakları, hayat pahalılığı, tarımsal üretim noktasında da birtakım vaatlerde bulunmaktadır. Halkın ihtiyaçlarını sağlamak için yerel kalkınmanın hedeflendiğinin, tarımsal üretim ile kırsal bölgenin canlandırılacağını altı çizilmektedir. HDP, yerel ekonominin topluma hizmet sunan, güçlü bir yapıya sahip olmasının amaçlandığını öne sürmektedir. Bu amacın ekonomik krizlere, yoksulluğa, eşitsizliğe ve sömürüye karşı korunmaya ve geleceğe sağlam bakmaya hizmet edeceği iddia edilmektedir. İnsanları yoksullaştırıp daha sonra yardıma muhtaç eden iktidar anlayışına karşı olduğu, yoksullukla mücadelenin belediyelerin temel kamu görevlerinden biri olarak görüleceği açıklanmaktadır. İstihdam konusunda da çeşitli vaatlere yer verilmekte; ticaret ve sanayi odaları, kent konseyleri, kooperatifler, birlikler, sivil toplum kuruluşları gibi bütün yapılarla birlikte

işsizlik noktasında mücadele edileceğine yer verilmektedir. İYİ Parti, kuracağı çeşitli merkezlerle bölgesel kalkınma stratejilerinin geliştirileceğini, geri kalmış ve desteklenmesi gereken alanların belirlenip, kalkındırılacağını dillendirmektedir. Tarımsal üretim ve hayvancılık noktasında da vaatler bulunmaktadır. Tarımsal üretimin, sanayi ürününe dönüşmesini temin edecek politikalar uygulanacağına, küçükbaş hayvan dağıtımı ile arıcılığın destekleneceğine yer verilmektedir. SP, “yöreye özgü ekonomi” modeline yer vermektedir. Bu modele göre her şehre kalıcı üretim tesisleri kazandırılacağı, yöreye özgü üretimi teşvik için belediyelerde bütün imkânların seferber edileceği aktarılmaktadır. Yerel kalkınmanın sağlanması noktasında kamu, özel sektör ve üniversite üçlüsünün bir araya getirileceği, meslek edindirme kursları ile istihdam imkânlarının artacağı iddiasında bulunmaktadır. Kırsal kalkınmanın, yerel kalkınmanın bir parçası haline getirilerek, bütüncül bir yönetim anlayışının hayata geçirileceği konu kapsamında yer alan bir diğer vaattir.

Partiler, ekonomi ve kalkınma vaatleri bağlamında genel olarak; kaynakların kullanımının nasıl olması gerektiğine, ekonomik krize yönelik çeşitli önlemlere, yerel kalkınma projelerine, yoksullukla mücadele kapsamında neler yapılacağına ve istihdamın nasıl sağlanacağına yönelik konulara yer vermektedir. Bu alt kategori kapsamında da farklılıktan ziyade benzerlik ön plana çıkmaktadır.

4.3.5. Partilerin Katılımcı Belediyeciliğe Yönelik Vaatlerinin Analizi

Katılımcı belediyecilik anlayışının; katılımcı ve demokratik olması gerektiğine beyannamelerinde yer veren partilerin söz konusu belediyecilik anlayışına ilişkin bir değerlendirme sunulmaktadır. İlgili anlayışı ortaya koymak amacıyla partilerin proje içerikleri irdelenmektedir.

4.3.5.1. Partilerin Özsel Analizi

AK Parti katılımcı belediyecilik kapsamında; belediye faaliyetleriyle ilgili alınan kararlar konusunda şehirlerde yaşayan bireylerin, özellikle de muhtarlar ile sivil toplum kuruluşlarının yüksek oranda katılımının sağlanacağı ifadelerine yer vermektedir. Vatandaşlar için “şehirli hakları bildirgesi” hazırlanacağı bilgisi sunulmaktadır. Belediye sınırları kapsamında yaşayanların katılımıyla toplanacak olan şehir meclislerinde, önemli kararların ortak akılla alınacağı bildirilmektedir. Belediye meclisi toplantıları ile belediye ihalelerinin herkese açık olarak yapılması için tüm imkânların kullanılmasının temin edileceği açıklanmaktadır.

CHP yerel yönetimlerinin; herkese eşit, taraf tutmayan bir şekilde ve etkin hizmet sunma anlayışı ile yürütüleceği hatırlatılmaktadır. Katılımcı ve demokratik bir şehir yönetimi oluşturma, vatandaşların ihtiyaçlarını hızlı bir şekilde karşılayan etkin yönetimler tesis etme partinin öncelikleri olarak sıralanmaktadır. Şehirlerde bir arada huzurlu yaşama güvencesinin, adalet ve demokrasi olduğuna dikkat çekilmektedir. CHP belediyelerinde her insana görüş gözetmeksizin söz hakkı sağlandığı, uzlaşmaya dayalı kararlar alındığı bilgisi verilmektedir. Bireylerin katılımıyla şehirlerin sorunlarına çözüm aranacağına işaret edilmektedir. CHP'nin temel yerel yönetim anlayışının katılım, uzlaşma ve işbirliği olduğu açıklanmaktadır. Katılımcı belediyecilik noktasında; tüm yerel yönetim organları ve halk arasında şeffaf ve sağlam iletişim kanalları kurulacağı ifadelerine yer verilmektedir.

Birlikte karar vereceğiz, birlikte yöneteceğiz başlığı altında katılımcı belediyeciliğe vurgu yapan HDP; amaçlarının daha çok belediyede “doğrudan demokrasi”yi uygulamak olduğunu belirtmektedir. Doğrudan demokraside; il, ilçe, belde, köy, her yaşanan yerin gereksinimlerini orada yaşayanların belirleyeceği ileri sürülmektedir. Kaynakların ne şekilde kullanılacağına kadın, erkek, genç ve yaşlılarla beraber karar verileceğini bildiren HDP; tüm farklılıkların gözetilerek bireylerin kent yönetimine katılım göstermelerinin sağlanacağını açıklamaktadır. Halkın yönetime bizzat ve bilfiil katılacağı ifade edilmektedir. Muhtarlar ve azalarla, sivil toplum kuruluşlarıyla planlama da dâhil olmak üzere her konuda birlikte çalışılacağı, kalıcı ve düzenli platformlar oluşturulacağı ifadelerine yer verilerek; beraber karar almanın ve beraber yönetmenin altı çizilmektedir.

Katılımcı belediyecilik kapsamında kent meclislerinin aktif hale getirileceğini belirten İYİ Parti, şehrin bütün kesimlerinden temsilcilerin karar mekanizmasına katılacağı bilgisini vermektedir. Yerel dijital oylama ekranları ve mobil uygulamalar sayesinde belediye faaliyetlerinin bölge halkının ulaşımına açılacağı belirtilmektedir. Apartman yöneticileri, muhtarlar, sivil toplum kuruluşu temsilcileri, okul müdürleri, din görevlileri, okul aile birliği başkanlarının komşuluk birliklerinde buluşacağı; sosyal, çevresel ve mekânsal kararlarda görüş sahibi olacakları açıklanmaktadır. Sivil toplum kuruluşlarına ücretsiz bina ve salonlar tahsis edileceği bildirilmekte; muhtarların karar mekanizmalarına dâhil edilerek, belediye bütçesinden ödenek verileceği dile getirilmektedir.

SP katılımcı belediyecilik noktasında; belediye meclisinin daha aktif bir şekilde yönetimin bir parçası olmasının sağlanacağı, şehrin geleceğini şekillendiren uygulamalara karar verilmeden önce yasalarla çerçevesi çizilmiş oda

ve birliklerin karar alma süreçlerine aktif katılımlarının temin edileceği ifadelerine yer vermektedir. Şehirlerin geleceği için faaliyet gösteren her kademedeki sivil toplum kuruluşunun görüş ve önerileri dikkate alınarak, çok yönlü bir katılım mekanizması oluşturulacağı bilgisi verilmektedir. Kentsel sorunların çözümünde ve daha yaşanabilir şehirlerin oluşturulmasında muhtarların katkı ve görüşlerinin mutlaka dikkate alınacağı ileri sürülmektedir. SP, her belediyede en küçük birimden şehrin idari sınırlarına kadar bir kademelenme sistemi ile haneden mahalleye, mahalleden semte, semtten ilçeye, ilçeden ile, ilden büyükşehir uzanan bir katılım ve yönetim modelinin uygulanacağı bilgisini vermektedir.

4.3.5.2. Partilerin Karşılaştırmalı Analizi

AK Parti, belediye faaliyetlerine ilişkin kararlar noktasında şehirde yaşayanların bilhassa da muhtarların ve sivil toplum kuruluşlarının yüksek düzeyde katılımının sağlanacağını belirtmektedir. Belediye sınırları dâhilinde yaşayanların katılımıyla toplanacak olan şehir meclislerinde, önemli kararların oybirliği sağlanacak şekilde alınacağı ifade edilmektedir. Belediye meclisi toplantıları, belediye ihaleleri, şehirli haklar bildirgesi noktasında da çeşitli vaatlere yer verilmektedir. CHP, şehir yönetimi konusunda katılımcı ve demokratik olmaya dikkat edileceğini, bireylerin ihtiyaçlarını hızlı bir şekilde gideren, etkin olan yönetimler tesis edileceğini vurgulamaktadır. Her görüşten insana söz hakkı sağlanması, bireylerin katılımıyla şehirlerin sorunlarına çözüm aranmasına da değinilmektedir. HDP, doğrudan demokrasi vurgusu yapmaktadır. Doğrudan demokraside, her yerin ihtiyaçlarını orada yaşayanların belirleyeceği dile getirilmektedir. Kaynakların nasıl kullanılacağına birlikte karar verileceği, halkın yönetime bizzat ve bilfiil katılacağı noktasında da vaatler açıklanmaktadır. İYİ Parti, kent meclislerinin aktif hale getirileceğine yer vermektedir. Bütün kesimlerden temsilcilerin karar mekanizmasına katılacakları, çeşitli uygulamalar ile belediye faaliyetlerinin bölge halkının görüşüne açılacağı ifade edilmektedir. Sivil toplum kuruluşlarına ve muhtarlara yönelik de çeşitli vaatlerde bulunmaktadır. SP; belediye meclisinin daha aktif olacağını, sivil toplum kuruluşlarının görüş ve önerilerinin, muhtarların fikirlerinin dikkate alınacağını öne sürmektedir. Her belediyede, en küçük birimden şehrin sınırlarına kadar bir kademelenme sistemi oluşturulacağı bildirilmektedir.

Katılımcı belediyecilik kategorisi kapsamında da benzer konuların yer aldığı; burada katılımcı ve demokratik bir anlayışı benimseme, eşit söz hakkı sağlama vurgusu görünmektedir. Ayrıca karar almada belediye meclisi, sivil toplum kuruluşları ve muhtarlar, şehir meclisi ve halk katılımının sağlanması gerektiğiyle ilgili fikir birliği vardır. İncelenen vaatlerin genelinde olduğu gibi bu alt kategoride de konuya yaklaşımda bir farklılık belirgin değildir.

5. SONUÇ

Siyasi parti ve adaylar özellikle seçim dönemlerinde yoğun olarak kampanyalar yürütmekte; planlanan süreçte seçmeni etkilemeyi, ikna etmeyi ve sonucunda da oy kazanmayı hedeflemektedir. Belirli aşamalardan geçerek hazırlanan kampanyalarda farklı mecralar tercih edilmekte bu noktada ulaşılmak istenen hedef kitle dikkate alınmaktadır. Seçim kampanyaları bağlamında değerlendirilen seçim beyannameleri, parti ve adayın tanıtımında önemli rol oynamakla birlikte; partiler iktidar olmayı göz önünde bulundurarak beyannamelerde geleceğe yönelik çeşitli vaatlere yer vermektedir. Vaatler sunulurken seçim dönemindeki genel atmosfer, toplumsal olaylar dikkate alınmaktadır. Partilere ve seçim dönemlerine göre yayınlanan beyannamelerin özellikleri farklılık göstermektedir. Kimi zaman ise partiler herhangi bir beyanname yayınlamayı tercih etmemektedir. Örneğin; MHP genel seçimlerde beyanname yayınlarken yerel seçimlerde yayınlamamıştır. Partiler yayınladıkları yazılı metinler için beyanname, bildiri ve manifesto gibi ifadeler tercih edebilmektedir. Çalışmada beyanname ifadesi, yayınlanan metinlerin hepsini kapsamı adına üst çatı olarak tercih edilmiştir. Bu çalışmada da yürütülen seçim kampanyalarından yola çıkılarak; 31 Mart 2019 yerel seçim döneminde yayınlanan beyannameleri içeriksel ve şekilsel özelliklerine göre analiz etme ve partilerin vaatlerini karşılaştırma amaç edinilmiştir. Bu amaca yönelik olarak AK Parti, CHP, HDP, İYİ Parti ve SP'nin söz konusu seçim döneminde yayınladıkları beyannameler çalışma kapsamında analiz edilerek; beyannameler genel özellikleri, kapak sayfası, sunuş bölümü, partilerin belediyecilik anlayışları ve vaatleri noktasında değerlendirilmiştir. Karşılaştırmalı bir analizin sunulduğu çalışmada, elde edilen sonuçlar aşağıda özetlenmektedir.

AK Parti ve İYİ Parti manifesto yayınlamayı tercih etmiştir. AK Parti'nin yayınladığı manifesto 20 sayfadan, İYİ Parti'nin ise 120 sayfadan oluşmaktadır. CHP ve HDP bildirge yayınlamayı yeğlemiştir. CHP'nin hazırladığı bildirge 32 sayfa, HDP'nin hazırladığı bildirge ise 64 sayfadır. SP, 48 sayfalık bir beyanname sunmuştur. Yukarıda

bahsi geçen, partilerin yayınladıkları metinler için farklı isimlendirmeler yapması burada görünür durumdadır. Sayfa sayısı açısından; İYİ Parti ilk sıradayken, AK Parti son sıradadır.

Beyannameler incelendiğinde partilerin seçim döneminde kullandıkları sloganlara yer verdikleri görülmektedir. AK Parti “Memleket İşi Gönül İşi”, CHP “Huzurlu Kentlerde Yaşamak İçin Halkçı Belediyecilik”, HDP “Daha Çok Özgürlük, Daha Çok Hak, Daha Çok Hayat”, İYİ Parti “İyi Belediyecilik, İyi Gelecek”, SP “Dürüst Belediyecilik” şeklinde sloganlar kullanmıştır. Lider fotoğrafına AK Parti, CHP ve İYİ Parti yer verirken; HDP ve SP yer vermemiştir. İçindekiler kısmı ise sadece CHP’nin yayınladığı beyannamede bulunmaktadır.

Partiler ya da liderler seçmene farklı şekillerde hitap etmektedir. AK Parti ve İYİ Parti “Aziz Milletim”, CHP “Değerli Yurttaşlarım” şeklinde seçmene seslenmektedir. HDP ve SP belirli bir hitap şekli tercih etmemektedir. Kullanılan ifadeler kapsayıcı ve genel söylemler olup; sahiplenici söylemler yeğlenmemiştir.

Beyannamelerin kapak görsellerinde sadece AK Parti lider fotoğrafı kullanmıştır. Ayrıca söz konusu parti, metnin ikinci sayfasında da lider fotoğrafına yer vermektedir. CHP ve İYİ Parti yayınladığı metinlerin ikinci sayfalarında lider fotoğrafını sunmaktadır. HDP ve SP ise lider fotoğrafı tercih etmemektedir. İncelenen bütün partiler beyannamelerinde, amblem ve slogana yer vermiştir.

AK Parti, CHP ve İYİ Parti’nin sunuş bölümleri lider tarafından kaleme alınarak, o şekilde seçmene seslenilmiştir. İlgili bölümlerde kullanılan ifadeler bunu göstermektedir. HDP ve SP’nin sunuş bölümlerinde daha genel ifadeler kullanılmış ve ilgili bölümler lider ağzından yazılmamıştır. Bir önceki kategori analizinde her iki partinin de lider fotoğrafı kullanmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Hem lider fotoğrafına yer vermemeleri, hem sunuş bölümünün lider ağzından yazılmaması kendi içinde tutarlılık göstermektedir. Yine sunuş bölümü lider tarafından kaleme alınan partiler de lider fotoğrafı kullanarak kendi içerisinde bir tutarlılık oluşturmaktadır.

Sunuş bölümlerine; AK Parti “Aziz Milletim, CHP “Değerli Yurttaşlarım”, İYİ Parti “Aziz Milletim” şeklinde başlamaktadır. HDP ve SP herhangi bir hitap ifadesine yer vermemekte; genel ifadelerle sunuş bölümüne başlangıç yapmaktadır. Sunuş bölümlerinin yer aldığı sayfalarda partiler çeşitli başlıklar kullanmaktadır. İYİ Parti ve SP herhangi bir başlık kullanmayı tercih etmemiştir. Ayrıca ilgili bölümün içeriğinde sadece HDP rakip parti ismi vererek, eleştiride bulunmuştur.

HDP ve SP hem beyannamenin kapak görselinde ve genelinde lider fotoğrafı kullanmama, hem sunuş bölümünü lider ağzından yazmama ve ilgili bölüme genel ifadelerle giriş yapma hususunda hem de seçmene seslenmede net bir şekilde hitap ifadesine yer vermeme konusunda benzerlik göstermektedir.

Partilerin belediyecilik anlayışlarında birbirlerinin farklı noktalarından ziyade ortak yönlerinin ön plana çıktığı görülmektedir. Yerel yönetim anlayışı açısından da benzerlik söz konusudur. Ayrıca partilerin belediyecilik anlayışları 5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 14. maddesinde belirtilen belediyelerin görev, yetki ve sorumlulukları ile örtüşmektedir.

Partilerin vaatlerinin analizinde; altyapı / ulaşım, çevre, sosyal belediyecilik, ekonomi / kalkınma ve katılımcı belediyecilik kategorileri kullanılmıştır. Vaatlerin ilgili kategoriler altında değerlendirilmesi sonucunda, beyannamelerde genel olarak bütünlüğü yakalayan ve benzer ifadeler içeren konular aşağıda sıralanmaktadır:

- 1) Altyapı ve ulaşım: doğal afet, toplu taşıma, otopark sorunu.
- 2) Çevre: ekolojik tahribatın önlenmesi, çevrenin / yeşilin korunması, atık üretiminin azaltılması, hayvanların korunması, su tüketimi, yenilenebilir enerji kaynakları.
- 3) Sosyal belediyecilik: hizmette eşitlik, huzurlu / sağlıklı bir toplum, sosyal yardımlar.
- 4) Ekonomi ve kalkınma: kaynakların kullanımı, ekonomik kriz, yerel kalkınma projeleri, yoksullukla mücadele, istihdam.
- 5) Katılımcı belediyecilik: katılımcı ve demokratik bir anlayış, eşit söz hakkı, belediye meclisi, sivil toplum kuruluşlarının ve muhtarların katılımı, şehir meclisi, halkın karar alma noktasında katılım göstermesi.

Yukarıda sıralanan maddeler kapsamında ortak vaatlerin içerikleri ele alındığında; doğal afetlere ilişkin verilen vaatlerde güvenli yerleşim esas alınmaktadır. Doğal afetlerin öncesinde ve sonrasında coğrafi bilgi sistemleri kullanılacağı, afetlere karşı erken uyarı sistemi kurulacağı bilgilerine yer verilmektedir. Şehirlerin doğal afetlere karşı dayanıklı hale getirileceğine dikkat çekilmektedir. Toplu taşıma konusunda ucuz, kaliteli ve tabiatı kirliletmeyen bir toplu taşıma vurgusu yapılmaktadır. Toplu taşıma odaklı projeler partilerin amaçları arasında yer

bulmaktadır. Otopark sorunuyla ilgili çeşitli çözüm önerileri sunan partiler; şehir planlarında ve imar uygulamalarında otopark konusunun öncelikli hale getirileceğini vaat etmektedir.

Çevre konusunda partilerin genel olarak üzerinde durduğu konulardan biri olan ekolojik tahribatın önlenmesinde; çevrenin / yeşilin korunması, atık üretiminin azaltılması ve yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanılması gerektiği belirtilmektedir. Bu konulara ilişkin benzer çözüm önerileri getirilmektedir. Hayvanların korunması ile ilgili hayvan haklarına değinilmekte, sahihsiz ve aç hayvan bırakılmayacağına yer verilmektedir. Su tüketiminde bilinçli kullanımın esas alınacağı ifade edilmektedir.

Sosyal belediyecilik açısından hizmette eşitlik ilkesinin esas alınacağı vurgusu yapılmaktadır. Huzurlu ve sağlıklı bir toplum amaçladıklarını belirten partiler; bu yönde faaliyetler düzenleyeceklerine işaret etmektedir. Sosyal yardımların nasıl olması ve olmaması gerektiğiyle ilgili eleştirilere yer verilerek, burada insanları kırmamaya dikkat edilmesi gerektiğinin altı çizilmektedir.

Ekonomi ve kalkınma kategorisi altında incelenen vaatlerde; kaynakların kullanımına dikkat edileceği, israftan kaçınılacağı vurgulanmaktadır. Yerel kalkınma projeleri ile kırsal alanların destekleneceği açıklaması yapılmaktadır. Ekonomik krize yönelik önlemler alınacağına dikkat çekilmektedir. Yoksullukla mücadele edileceği, çeşitli istihdam alanları oluşturulacağı bilgisi verilmektedir.

Vaatlerle ilgili son kategori olan katılımcı belediyecilik konusunda, katılımcı ve demokratik bir anlayışın benimseneceğine değinilmektedir. Eşit söz hakkına hassasiyet gösterileceği, bu kapsamda; belediye meclisinin, sivil toplum kuruluşlarının ve muhtarların, şehir meclislerinin ve halkın katılımının olması gerektiği bildirilmektedir.

Sonuç olarak; beyannamelerin şekilsel ve içeriksel özelliklerinde net bir ayrım görünmektedir. Kullanılan söylem, fotoğraf, hitap şekli bunu açıkça ortaya koymaktadır. Partilerin belediyecilik anlayışı noktasında ve sundukları vaatler konusunda bir benzerlik olduğu göze çarpmaktadır. Ortak olarak kullanılan kavramlar bulunmakta, konunun özü aynı kalarak farklı açılardan konulara yaklaşılmaktadır. Partiler her ne kadar ideolojik olarak ayrışsa da; yerel yönetim anlayışı bakımından aralarında önemli farklar bulunmamaktadır. Gelecekte seçim beyannameleri ile ilgili yapılacak çalışmalarda farklı seçim dönemleri ele alınabilir. Tek bir parti üzerine yoğunlaşıp, yayınlamış olduğu tüm beyannameler incelenerek nasıl bir değişim ve dönüşüm geçirdiği analiz edilebilir. Ya da farklı açılardan beyannamelere yaklaşılarak; örneğin rakip parti veya lider eleştirisinin yapıp yapılmadığı, geçmiş dönemlerde yaşanan toplumsal ve sosyal olaylara göndermelerde bulunulup bulunulmadığı konusunda veriler toplanıp çeşitli çalışmaların yapılması literatüre farklı bakış açıları kazandırabilir.

KAYNAKÇA

- Adalet ve Kalkınma Partisi. (2019). *AK Parti gönül belediyeciliği manifestosu*. Erişim adresi: https://www.akparti.org.tr/media/279203/manifesto_28ocak2019_17-29.pdf, (01 Mayıs 2019).
- Aktaş, H. (2004). *Bir siyasal iletişim aracı olarak internet*. Konya: Tablet Kitabevi.
- Arklan, Ü. (2016). Seçmenlerin seçim kampanyalarından yararlanma amaçları: 7 Haziran 2015 genel seçimleri Sivas araştırması. Ş. Balcı (Ed.), *7 Haziran'dan 1 Kasım'a Türkiye'de siyasal iletişim uygulamaları içinde* (109-156), Konya: Literatürk Academia Yayınları.
- Aymankuy, Y., Gülü Demirbulat, Ö. ve Aymankuy, Ş. (2016). Türkiye'de siyasi partilerin seçim beyannamelerinde turizmin yeri: Haziran 2015 genel seçimleri örneği. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(16), 292-309.
- Aytaç, S. E. (2017). Türkiye'de siyasi partilerin seçim beyannamelerindeki politika öncelikleri 2002–2015. *Siyasal: Journal of Political Sciences*, 26(2), 7-26.
- Aziz, A. (2007). *Siyasal iletişim*. 2. Baskı, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Balcı, Ş. (2003). Politik kampanyalarda imaj yönetimi (Genç Parti örneği). *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9, 143-161.

- Balcı, Ş. (2006). *Negatif siyasal reklamlarda ikna edici mesaj stratejisi olarak korku çekiciliği kullanımı*. Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Balcı, Ş. (2008). Medya ve siyaset ilişkilerinde siyasal reklam: Güncel örnekler üzerinden bir değerlendirme. Z. Damlapınar (Ed.), *Medya ve siyaset içinde* (209-244), 2. Baskı, Konya: Eğitim Kitabevi Yayınları.
- Beriş, H. E. (2011). AK Parti 2007-2011 seçim beyannameleri: Süreklilik ve değişim. H. Turşucu ve H. E. Beriş (Der.) *Siyaset akademisi 10. dönem (Lider ülke Türkiye) ders notları içinde* (109-141), Ankara: AK Parti AR-GE Başkanlığı Yayınları.
- Ceylan, A. ve Uslu, İ. (2019). 7 Haziran 2015 genel seçimlerinde partilerin uluslararası göç yaklaşımları üzerine karşılaştırmalı inceleme. *Social Sciences Research Journal*, 8(1), 97-114.
- Cumhuriyet Halk Partisi. (2019). *Cumhuriyet Halk Partisi 2019 yerel seçim bildirgesi*. Erişim adresi: <https://chp.azureedge.net/2019-secim-bildirgesi.pdf>, (01 Mayıs 2019).
- Çankaya, E. (2015). *Siyasal iletişim: Dünyada ve Türkiye’de*. Ankara: İmge Kitabevi.
- Dahlgren, P. (2005). The internet, public spheres, and political communication: Dispersion and deliberation. *Political Communication*, 22(2), 147-162.
- Damlapınar, Z. ve Balcı, Ş. (2014). *Siyasal iletişim sürecinde seçimler, adaylar, imajlar: 2009 yerel seçimleri Ankara araştırması*. Konya: Literatürk Academia Yayınları.
- Devran, Y. (2004). *Siyasal kampanya yönetimi: Mesaj, strateji ve taktikler*. 2. Baskı, İstanbul: Odak İletişim Yayınları.
- Devran, Y. ve Seçkin, G. (2011). 29 Mart mahalli seçimlerinin siyasal kampanya tekniği açısından değerlendirilmesi. Y. Devran (Ed.), *Seçim kampanyalarında geleneksel medya, internet ve sosyal medyanın kullanımı içinde* (167-213), İstanbul: Başlık Yayınları.
- Ertürk, K. Ö. ve Şeşen, E. (2017). Bir halkla ilişkiler aracı olarak seçim beyannameleri: 2000’li yıllar üzerine bir inceleme. *Erciyes İletişim Dergisi “akademia”*, 5(1), 60-80.
- Geray, H. (2014). *İletişim alanından örneklerle toplumsal araştırmalarda nicel ve nitel yöntemlere giriş*. Kocaeli: Umuttepe Yayınları.
- Gibson, R. ve Römmele, A. (2001). Changing campaign communications: A party-centered theory of professionalized campaigning. *The Harvard International Journal of Press/Politics*, 6(4), 31-43.
- Güneş, S. (2006). *Enformasyon toplumunun putları*. Ankara: Hece Yayınları.
- Halkların Demokratik Partisi. (2019). *2019 yerel yönetimler seçim bildirgesi*. Erişim adresi: <https://www.hdp.org.tr/images/UserFiles/Documents/Editor/YerelBildirge2019-Turkce.pdf>, (01 Mayıs 2019).
- İslamoğlu, A. H. (2002). *Siyaset pazarlaması: Toplam kalite yaklaşımı*. 2. Baskı, İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.
- İyi Parti. (2019). *2019 yerel seçim manifestosu*. Erişim adresi: <https://iyiparti.org.tr/Assets/KurumsalKimlik/YerelSecim/iyiparti2019manifesto.pdf>, (01 Mayıs 2019).
- Johnston, R. J. ve Pattie, C. J. (1997). Where’s the difference? Decomposing the impact of local election campaigns in Great Britain. *Electoral Studies*, 16(2), 165-174.
- Kalender, A. (2014). *Siyasal iletişim: “Seçmenler ve ikna stratejileri”*. Konya: Tablet Kitabevi.
- Köker, E. (2007). *Politikanın iletişimi iletişimin politikası*. Ankara: İmge Kitabevi.
- McQuail, D. ve Windahl, S. (1997). *Kitle iletişim modelleri*. K. Yumlu (Çev.), Ankara: İmge Kitabevi.
- Neuman, W. L. (2017). *Toplumsal araştırma yöntemleri: Nitel ve nicel yaklaşımlar 2. cilt*. S. Özge (Çev.), 9. Basım, Ankara: Yayınodası Yayıncılık.

- Norris, P. (2004a). *Political communications*. Erişim adresi: <https://sites.hks.harvard.edu/fs/pnorris/Acrobat/Political%20Communications%20encyclopedia2.pdf>, (01 Mayıs 2019).
- Norris, P. (2004b). The evolution of election campaigns: Eroding political engagement?. *Conference on Political Communications in the 21st Century*, Otago Üniversitesi, 17 Ocak 2004, Yeni Zelanda, 1-27.
- Özkır, Y. (2015). Giriş. İ. Çağlar ve Y. Özkır (Ed.), *Türkiye’de siyasal iletişim 2007-2015 içinde* (7-10), İstanbul: SETA Yayınları.
- Polat, C. (2015). *Siyasal pazarlama ve iletişim*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Polat, C., Akkaya, M. A. ve Binici, K. (2015). 07 Haziran 2015 Türkiye genel seçimleri parti bildirelerinde bilgi ve belge yönetimi ve kütüphanecilik. *Türk Kütüphaneciliği*, 29 (2), 296-308.
- Resmi Gazete. (2005). *Belediye kanunu*. Erişim adresi: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2005/07/20050713-6.htm>, (01 Haziran 2019).
- Saadet Partisi. (2019). *31 Mart 2019 seçim beyannamesi*. Erişim adresi: https://saadet.org.tr/wp-content/uploads/2019/05/D%C3%BCr%C3%BCstBelediyecilik_Beyannamesi_2019.pdf, (01 Mayıs 2019).
- Sayın, U. ve Sakallı Gümüş, S. (2016). 07 Haziran 2015 milletvekilliği genel seçimleri parti seçim beyannamelerinin engelli kavramı temelinde içerik olarak incelenmesi. *Toplum ve Demokrasi*, 10(21), 69-89.
- Şeşen, E. ve Ertürk, K. Ö. (2017). Türkiye’de 1990 sonrası çevre politikalarının seçim beyannamelerine yansımaları. *Selçuk İletişim*, 10(1), 188-215.
- Tamer Gencer, Z. (2013). Kitle iletişim araçları ve gündem kurma. Ü. Arklan (Ed.), *İletişim okumaları: Disiplinlerarası bir alanın kuramsal uzamından yansımalar içinde* (191-216), Konya: Literatürk Yayınları.
- Tan, A. (2002). *İlke ve uygulamalarıyla politik pazarlama*. İstanbul: Papatya Yayıncılık.
- Terkan, B. (2010). Siyasi partilerin kadına ilişkin söylem ve politikaları (AKP ve CHP örneği). *Selçuk İletişim*, 6(2), 115-136.
- Tiryaki, S. (2016). Seçim beyannamelerinde siyasal iletişimin izlerini sürmek: 7 Haziran 2015 ve 1 Kasım 2015 genel seçimleri. Ş. Balcı (Ed.), *7 Haziran’dan 1 Kasım’a Türkiye’de siyasal iletişim uygulamaları içinde* (521-578), Konya: Literatürk Academia Yayınları.
- Tok, N. T. (2012). Türkiye’deki siyasal partilerin eğitim söylemleri ve siyasaları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 18(2), 273-312.
- Tokgöz, O. (2010). *Seçimler, siyasal reklamlar ve siyasal iletişim*. Ankara: İmge Kitabevi.
- Tokgöz, O. (2014). *Siyasal iletişimi anlamak*. 2. Baskı, Ankara: İmge Kitabevi.
- Topuz, H. (1991). *Siyasal reklamcılık: Dünyadan ve Türkiye’den örneklerle*. İstanbul: Cem Yayınevi.
- Uztuğ, F. (2007). *Siyasal iletişim yönetimi: Siyasette marka yaratmak*. 3. Baskı, İstanbul: MediaCat Yayınları.
- Yaşın, C. (2006). Siyasal kampanya yönetiminde bütüncül yaklaşım. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15, 631-650.
- Yegen, C. (2014). 2014 Yerel seçimleri bağlamında kamuoyu araştırmaları ve medyanın siyasi partilere yaklaşımı: “Milliyet Gazetesi” örneği. S. Kavoğlu (Ed.), *Teoriden uygulamaya siyasal iletişim içinde* (101-121), Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Yüksek Seçim Kurulu. (2019). *31 Mart 2019 mahalli idareler seçimleri*. Erişim adresi: <http://www.ysk.gov.tr/tr/31-mart-2019-mahalli-i-CC%87dareler-secimi/77916>, (01 Haziran 2019).
- Zeybek, B. (2016). *Siyasal reklam, ikna ve retorik*. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.